

PRITARTA

Šiaulių rajono savivaldybės tarybos
2021 m. birželio 29 d. sprendimu Nr. T-206

ŠIAULIŲ R. KAIRIŲ JUNGTINĖS MOKYKLOS
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

„KURKIME KARTU“

Kairiai
2021

Turinys

I SKYRIUS. BENDROSIOS NUOSTATOS	3
II SKYRIUS. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI	6
III SKYRIUS. IKIMOKYKLINIO UGDYMO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI	7
IV SKYRIUS. IKIMOKYKLINIO UGDYMO TURINYS, METODAI, APLINKA IR PRIEMONĖS	7
V SKYRIUS. UGDYMO(SI) PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS	31
VI SKYRIUS. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI	34

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Švietimo teikėjo pavadinimas – Šiaulių r. Kairių jungtinė mokykla (toliau – Mokykla).

Mokyklos savininkas – Šiaulių rajono savivaldybė, kodas 111105174, adresas – Vilniaus g. 263, LT-76337 Šiauliai.

Mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija – Šiaulių rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) taryba.

Mokyklos teisinė forma – biudžetinė įstaiga.

Mokyklos grupė – bendrojo ugdymo mokykla

Mokyklos buveinė – Šilelio g. 10, Kairių mstl., LT-80112 Šiaulių rajonas.

Mokykla vykdo ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pritaikytą ir individualizuotą pradinio, pagrindinio, pritaikytą ir individualizuotą pagrindinio ugdymo programas.

Mokykla savo veiklą grindžia:

- Lietuvos Respublikos Konstitucija;
- Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais;
- Valstybės švietimo 2013–2022 strategija;
- Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija “Lietuva 2030”“;
- Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d.;
- Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu;
- Geros mokyklos koncepcija;
- Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir steigėjo priimtais teisės aktais;
- Mokyklos nuostatais, vidaus darbo taisyklėmis bei darbuotojų pareiginiams aprašais ir

kt. dokumentais.

Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas

Mišrioje grupėje dirba du pareigybių aprašymuose numatytus reikalavimus atitinkantys mokytojai. Švietimo pagalbą ugdytiniams teikia specialusis pedagogas, logopedas. Ankstyvąjį neformalųjį ugdymą užtikriną šokio, muzikos ir anglų kalbos mokytojai. Visi pedagogai geba ugdyti šiuolaikinio vaiko kompetencijas, suteikti jam pagalbą, atsižvelgiant į individualius ir specialiuosius ugdymosi poreikius, galimybes, įvertinti pasiekimus. Pedagogai vykdo gerosios patirties sklaidą mieste, respublikoje, nuolat tobulinasi dalyvaudami mokymuose, seminaruose

Grupės vaikai ir jų poreikiai

Mokyklos ikimokyklinio-priešmokyklinio ugdymo grupes lanko 2–6 metų vaikai. Šiuolaikiniai vaikai yra kitokie, vadinami „interneto amžiaus“, Alfa kartos vaikai. Jie auga su kompiuteriais, internetu, mobiliaisiais telefonais, planšetėmis, skaitmeninėmis knygomis, žaislais. Tai nekantrūs,

aktyvūs, judrūs, emociškai jautresni ir uždaresni vaikai, labiausiai iš visų kartų reikalaujantis pagarbos sau ir siekiantys būti visur geriausi. Linkę eksperimentuoti, tyrinėti, išmėginti, norintys įdomios veiklos ir joje savarankiškai veikti.

Specialiųjų (kitokių) ugdymosi poreikių turintys vaikai, kurių raida vienoje ar keliose srityse, lyginant su kitais vaikais, pasižymi savitumu, lėtesne veiklos sparta, didesniu judrumu, kalbos, vaizdo suvokimo ypatumais, reikalaujantys šalia įprastų ugdymo būdų ieškoti kitokių ugdymo metodų, individualaus ir/ar kitokio ugdymo organizavimo. Tokių ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo tikslas iš esmės yra toks pat kaip ir vaikų, neturinčių raidos sutrikimų – išmokti būti kiek galima savarankišku, įgyti mokėjimo mokytis gebėjimų, lavinti turimus gebėjimus.

Ikimokyklinio ugdymo programa taikoma atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualius gebėjimus ir jais remiantis, numatomos tolimesnės ugdymo(si) galimybes. Taigi specialiųjų ugdymosi poreikių vaikui keliami ugdymo tikslai gali ir nesiskirti nuo kitiems grupės vaikams keliamų tikslų. Svarbu nelyginti vaiko ugdymosi pasiekimų su bendraamžių pasiekimais. Jo pasiekimus galima lyginti tik su ankstesniais jo paties pasiekimais. Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčio vaiko ugdymas – nuolatinis bendravimas su vaiko tėvais (globėjais), nes geriausių rezultatų pasiekama, kai visi pagalbą vaikui teikiantys asmenys derina ugdymo metodus, laikosi nuoseklumo, pasirenka tinkamą tempą, pritaiko alternatyvius ugdymo metodus, būdus bei specialiąsias mokymo priemones.

Požiūris į vaiką ir jo ugdymą

Įgyvendinant Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją (ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983), pedagogai laikosi nuostatos, kad svarbiausia – užtikrinti aktyvų vaiko dalyvavimą Mokyklos gyvenime. Vaikai turi galimybę reikšti savo nuomonę, teikti siūlymus. Siekiant tikslingai pritaikyti ugdymo turinį vaikų poreikiams ir mokymosi stiliui, būtina atsižvelgti į šiuolaikinių vaikų ypatumus. Ugdymo veiklų organizavimui keliami šie tikslai:

1. sudaryti galimybes pačiam vaikui susikurti, keisti, pertvarkyti aplinką;
2. kurti vaikų ugdymosi situacijas, kupinas žaismės, nuotykių, atradimų;
3. kurti situacijas, kurios skatintų vaikus spręsti problemas, tyrinėti, eksperimentuoti ir kritiškai mąstyti;
4. skatinti vaikų veiklą grupelėmis;
5. sudaryti galimybes patiems vaikams ieškoti informacijos;
6. sudaryti sąlygas žaisti su šiuolaikinio vaiko poreikius atitinkančiais žaislais.

Veikloje aktyviai naudojamos išmaniosios informacinės komunikacinės technologines (IKT) priemonės. Skatinama inovatyvi pedagoginė praktika, savalaikė prevencija ir intervencija.. Stebima vaiko fizinė ir psichinė sveikata, atpažįstami netinkamo elgesio su vaiku požymiai.

Regiono ir švietimo teikėjo savitumas

Mokykla įsteigta 2021 m. rugsėjo 1 dieną. Visi Mokyklos skyriai (Kairių, Šilėnų ir Pakapės) įsikūrę gražios gamtos apsuptyje. Tenkinant poreikį pažinti artimiausią aplinką, vaikai supažindinami su Mokyklos ir kaimo aplinka – Šilėnų ir Pakapės kaimų apylinkėmis, Gudelių ežeru, Kairių seniūnija, žymesniais Šiaulių miesto statiniais ir vietomis. Vaikams labai svarbu pažinti artimiausią savo aplinką – mokyklą, kiemą, gatvę, namą, kuriame gyvena; parodyti draugams savo namus, papasakoti apie tėvus, senelius, brolius ir seseris, kaimynus, gyvūnus, įvardinti medžius, kuriuos mato savo kieme. Artimiausia aplinka padeda pedagogams supažindinti vaikus su pasaulio materialine ir dvasine įvairove; pajusti pasaulio grožį, gerbti kultūrinės tradicijas; ugdyti tautinę savimone, pilietiškumo ir visuomeniškumo pradus. Taigi artimiausios aplinkos pažinimas yra viena pagrindinių pasaulio pažinimo sričių, ir jis suvoktinas plačiau – ne vien kaip gamtos reiškinių, augalų ir gyvūnų pažinimas, bet ir kuo įvairiausių žmogaus gyvenimo aspektų, jų ypatumų, tame tarpe ir geografinių, istorinių, kultūrinių, socialinių.

Mokyklos veikla organizuojama taip, kad vaikas augtų šeimai artimoje aplinkoje. Sistemingai siekiama vaiko ugdymo vienovės ir darnos su šeima, puoselėjami bendradarbiavimo projektai. Tėvai aktyviai įsijungia į ugdomąją veiklą, mokyklos organizuojamas šventės ir edukacijas. Kartu su tėveliais vyksta į išvykas ar ekskursijas.

Pedagogai kryptingai ir kūrybingai taiko įvairius ugdymo būdus ir metodus. Bendruomenė didelį dėmesį skiria vaikų saugios ir sveikos gyvenamosios ugdymui. Vykdo tradicines Sveikatingumo, Sporto, Šeimų dienų programas. Kartu su šeimomis puoselėjama tautinė kultūra, ugdoma meilė gimtam kraštui, pagarba jo žmonėms.

Mokykloje vyrauja komandinis darbas, teikiama specialiojo pedagogo ir logopedo pagalba. Sudarytos sąlygos ugdyti tautinių mažumų (romų) ir socialinės atskirties vaikams.

Grupės ugdomosios veiklos prioritetai – sveikatos stiprinimas ir saugojimas, meninė vaikų saviraiška. Skatinamos į vaiką orientuoto ugdymo idėjos – mokymasis bendradarbiaujant, aktyvaus mokymosi metodų taikymas, vaiko asmenybės raidą skatinanti veikla, matant jį kaip visumą, individualizavimu pagrįstas į vaiką orientuotas ugdymas, aktyvus šeimos dalyvavimas ugdymo procese.

Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės lūkesčiai

Didžioji dalis tėvų augina vaikus palankioje socialinėje aplinkoje, yra rūpestingi ir atsakingai žiūri į vaiko ugdymą. Tėvų lūkesčiai ikimokykliniam vaiko ugdymui nevienodi. Vieniems tėvams aktualu, kad vaikas būtų visapusiškai ugdomas, plėtojami jo gabumai, talentai, kuriama saugi, vaiko poreikius tenkinanti aplinka. Kiti tėvai iš ugdymo įstaigos labiau tikisi meilės vaikui ir geros vaiko savijautos, šiltų tarpusavio santykių. Dar kiti norėtų, kad jų vaikai išmoktų bendrauti su savo bendraamžiais, suaugusiais, išmoktų būti savarankiški, mokėtų saugiai, gražiai elgtis, domėtusi, būtų teikiama specialistų pagalba. Dalis pageidauja veiklų įvairovės, kalbų mokymo, papildomo meninio, sportinio ugdymo, tradicinių švenčių, išvykų. Tėvams svarbi ir vaiko sveikata bei maitinimas.

Tuo tikslu formuojama itin stipri ir konstruktyvi komunikacija tarp Mokyklos administracijos, pedagogų ir tėvų. Stengiamasi laiku reaguoti į tėvų poreikius ir lūkesčius vaiko atžvilgiu: vaikai turi būti tinkamai glojami, jaustusi saugūs ir sveiki, augtų kūrybingi ir sumanūs; sudaromos tinkamos sąlygos visapusiškam ugdymui(si) sąlygos; tenkinami specialieji vaikų poreikiai, teikiama specialistų pagalba; plėtojami šilti personalo santykiai su vaikais ir tėvais; užtikrinamas saugumas ir sveikata, siūloma veiklų įvairovė.

II SKYRIUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Atsižvelgiant į vaiko asmenybės ir jo ugdymosi sampratą, išreikštą per filosofines kryptis ir psichologines teorijas, modernios edukacijos rekomendacijas, ikimokyklinės ugdymo programos turinys ir jo įgyvendinimas grindžiamas šiais principais:

Demokratiškumo. Vaikui suteikiama galimybė kritiškai mąstyti, rinktis įdomią veiklą, elgtis savarankiškai, laikytis susitarimų, būti gerbiamu ir pripažintu bei lygiaverčiu partneriu.

Socialinio kultūrinio kryptingumo. Ugdymas grindžiamas tautinėmis, pilietinėmis vertybėmis, orientuotas į vaiko gyvenimui reikalingų socialinių, kultūrinių gebėjimų plėtojimą.

Individualizavimo ir diferencijavimo. Vaikas ugdomas atsižvelgiant į jo turimą patirtį, poreikius ir galimybes, gebėjimus, pomėgius, skirtingus pažinimo būdus, vaiko amžiaus ypatumus, išsivystymo lygį.

Integralumo. Siekiama vientiso fizinės, emocinės, socialinės, pažinimo sričių plėtojimo, vadovaujantis visuminiu požiūriu į vaiką.

Tęstinumo. Atsižvelgiama į turimas vaiko kompetencijas, gebėjimų lygmenį, individualias ugdymo(si) perspektyvas, sudaromos nenutrūkstamo ugdomojo proceso prielaidos vaikui pereinant iš vienos ugdymo pakopos į kitą.

Sąveikos. Ugdymas grindžiamas vaiko, tėvų (globėjų, rūpintojų), mokytojų ir kitų dalyvaujančių, vykdant ikimokyklinio ugdymo programą, sąveika.

Humaniškumo. Pripažįstama teisė būti kitokiam, vaikas gerbiamas, kaip asmenybė, turinti ryškių prigimtinių bruožų, kuriuos reikia padėti ugdyti. Ugdymas vyksta ramioje, saugioje aplinkoje, kurioje vaikas turi galimybių kurti šiuolaikinę savo ir visuomenės tapatybę

Tautiškumo. Gaivinti ir puoselėti tradicines vertybes, ugdyti savo krašto kultūra besidomintį, jaučiantį ryšį su tėviškės gamta vaiką.

Atsinaujinimo. Sparčiai kintant aplinkai, priimant gausios informacijos iššūkius, ugdomas gebėjimas nebijoti pokyčių ir mokėti juos įtakoti, rinktis, neprarasti noro mokytis visą gyvenimą.

Interpretavimo. Įtraukti vaikus į aktyvią veiklą, skatinančią interpretuoti, kurti, analizuoti ir vertinti save, leidžiančią žvelgti į pasaulį „savo akimis“.

Bendradarbiavimo. Dalintis, keistis patirtimi, bendrauti ir bendradarbiauti visuose lygmenyse: su kitomis institucijomis, šeimomis bei jų nariais, įstaigos bendruomene.

Palaipsniškumo. Aktyvinti vaiko kūrybines galias, skatinti jį labiau pasitikėti savo jėgomis bei įgyti patirties tyrinėjimo srityje, einant nuo paprasto prie sudėtingesnio, nuo žinomo prie nežinomo, nuo artimo prie tolimo.

Prieinamumo. Sudaryti sąlygas ugdytis socialinės atskirties, specialiųjų poreikių, gabiems vaikams.

Tėvų, vietos bendruomenės ir ugdymo įstaigos bendrumo principas. Su tėvais tariamasi dėl vaikų ugdymo tikslų, rezultatų, ugdomojo proceso organizavimo. Atsižvelgiama į tėvų lūkesčius bei individualias vaiko galias. Siekiama, kad vaiko tėvai (globėjai) aktyviai dalyvautų ugdymo procese, bendrautų ir bendradarbiautų su pedagogais.

Šių ir kitų principų laikomasi įgyvendinant ugdymo turinį, parenkant metodus, priemones, kuriant ugdymo aplinką, organizuojant ugdymo(si) procesą, numatant su tėvais (globėjais, rūpintojais) ir vietos bendruomene bendravimo būdus.

III SKYRIUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

TIKSLAS - atsižvelgiant į vaiko prigimtines galias, jo individualią patirtį, vadovaujantis raidos dėsningumais, padėti vaikui išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos, pozityvaus bendravimo su suaugusiais ir vaikais, kūrybiškumo, aplinkos ir savo šalies pažinimo, mokėjimo mokytis pradmenis.

UŽDAVINIAI:

1. Tenkinti vaikų svarbiausius poreikius, saugant ir stiprinant fizinę ir psichinę vaiko sveikatą, palaikant ir žadinant vaiko judėjimo poreikį, bei skatinant fizinį aktyvumą.
2. Ugdyti vaikų kūrybiškumą, žadinti jautrumą aplinkos estetikai ir meno reiškiniams, pagarbą tradiciniam menui, skatinti atskleisti save meno priemonėmis ir kitais būdais.
3. Kurti saugią, funkcionalią, veikti skatinančią bei vaiko poreikius ir gebėjimus atitinkančią ugdymo (si) aplinką.
4. Ugdyti socialinius įgūdžius, gebėjimą bendrauti, planuoti, spręsti problemas.

IV SKYRIUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO TURINYS, METODAI, APLINKA IR PRIEMONĖS

Ugdymo turinys

Ugdymo turinys sudarytas remiantis „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu“ (2016) ir „Ikimokyklinio ugdymo metodinėmis rekomendacijomis“ (2015). Į ugdymo turinį integruojamos prevencinės programos: „Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa“ (2006), „Gyvenimo įgūdžių ugdymo programa“ (2004). Mokyklos parengtos ikimokyklinio ugdymo programa „Kurkime kartu“ orientuota į visuminį vaiko ugdymą, sėkmingą vaiko asmenybės brandinimą, ugdymosi pažangą bei gerus pasiekimus aštuoniolikoje ugdymo(si) pasiekimo sričių: kasdieniniai gyvenimo įgūdžiai, fizinis aktyvumas, emocijų suvokimas ir raiška, savireguliacija ir savikontrolė, savivoka ir savigarba, santykiai su suaugusiais, santykiai su bendraamžiais, sakytinė kalba, rašytinė kalba, aplinkos pažinimas, skaičiavimas ir matavimas,

meninė raiška, estetinis suvokimas, iniciatyvumas ir atkaklumas, tyrinėjimas, problemų sprendimas, kūrybiškumas, mokėjimas mokytis. Šios ugdymo(si) pasiekimų sritys jungiamos per sritis pagal tai, kokį vaiką siekiame išugdyti – sveiką ir saugų; pasitikintį savimi ir orų; bendraujantį; smalsų ir tyrinėjantį; kuriantį.

Išskirtos sritys sudaro ikimokyklinio ugdymo(si) turinio pagrindą, yra glaudžiai tarpusavyje susijusios ir iš dalies persipina. Vienos vaiko ugdymosi pasiekimų srities vertybinė nuostata ir esminis gebėjimas yra kelių sričių struktūroje. Sričių visuma laiduoja sėkmingą vaiko asmenybės ugdymąsi. Turinys išdėstytas pagal vaikų ugdymosi pasiekimus.

Ikimokyklinio ugdymo programos ugdymo turinys orientuotas į ankstyvojo ir ikimokyklinio amžiaus vaikų galimybes ir augimą, sudarytas pagal sritis (žr. Ugdymo modelis). Ugdymosi pasiekimo sritys išdėstytos pagal vaiko lūkesčius (sveikas, orus, bendraujantis, smalsus, kuriantis, sėkmingai besiuogdantis). Šios sritys apima ir aštuoniolika pagrindinių ugdymo sričių, rekomenduojamų Ikimokyklinio ugdymo vaiko pasiekimų apraše. Sritis išskirtos siekiant visuminio vaiko asmenybės ugdymosi ir atsižvelgiant į vaiko raidos bei ugdymosi ypatumus. Kiekvienoje ugdymo(si) sričių numatoma žingsniais vaiko pasiekimas ir ugdymo gairės. Ugdymosi gairėse pateikiamos tik tam tikros galimos vaikų ugdymosi situacijos (veiklos, veiksenos, pedagogo veikla). Pedagogas pasinaudodamas ugdymo gairėmis pats kuria ir įgyvendina ugdymo turinį, atsižvelgdamas į kiekvieno vaiko ar vaikų grupės ugdymosi poreikius.

Metinis grupių veiklos planas rengiamas mokslo metų pradžioje, tai – orientyras, nevaržantis pedagogo, leidžiantis jam kūrybingai organizuoti savo veiklą, ją įvertinti ir koreguoti, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko amžių, jo patirtį, vaiko bei grupės individualumą.

Planuojant ugdymą, vadovaujamosi pasirinktu planavimo principu – teminiu, orientuojantis į ugdytinas sritis. Temas pedagogai renkasi atsižvelgiant į metų laikų kaitą, valstybines ir tradicines šventes, integruojamas programas ir kt. Planuojant ugdomąją veiklą, pedagogai ir specialistai kūrybingai naudojami Mokykloje sukaupta metodine medžiaga ir įvairiomis priemonėmis. Planavimo forma keičiama, koreguojama ir tvirtinama mokyklos mokytojų tarybos posėdyje.

Ugdymo modelis

Vaikas					
Lūkesčiai					
Smalsus	Atsakingas ir orus	Bendraujantis ir bendradarbiaujantis	Sėkmingai besiuogdantis	Sveikas ir saugus	Kuriantis
Ugdymosi pasiekimų sritys					
Aplinkos pažinimas	Emocijų suvokimas ir raiška	Sakytinė kalba	Iniciatyvumas ir atkaklumas	Kasdieniai gyvenimo įgūdžiai	Meninė raiška: muzika, šokis, vaidyba, vizualinė raiška
Skaičiavimas ir matavimas	Savireguliacija ir savikontrolė	Rašytinė kalba	Problemų sprendimas	Fizinis aktyvumas	
	Savivoka ir savigarba		Tyrinėjimas		Estetinis suvokimas
	Santykiai su suaugusiais		Kūrybiškumas		
	Santykiai su bendraamžiais		Mokėjimas mokytis		

Lūkestis.

SVEIKAS IR SAUGUS vaikas

1. UGDYMO SRITIS – KASDIENINIAI GYVENIMO ĮGŪDŽIAI

Vaikui ugdantis tobulėja:	Žingsniai	Ugdymo(si) gairės
<ul style="list-style-type: none">• vaiko asmeniniai valgymo ir mitybos įgūdžiai,• kūno svaros ir aplinkos tvarkos palaikymo įgūdžiai,• saugaus elgesio įgūdžiai,• taisyklinga kūno laikysena.	1–3	<p>Žaidžiant mokyti laikyti šaukštelį, puodelį, sekti šaukšteliu. Žaisti žaidimą „Pamaitink lėlytę, meškutį“. Skatinti vaiką valgyti savarankiškai. Pratinti sodinti ant puoduko ar klozeto. Žaisti žaidimus imituojant rengimosi veiksmus. Rengiant vaiką, pratinti apsirengti ir nusirengti tam tikra tvarka. Kurti siužetines situacijas, skatinančias vaiką padėti daiktą, žaislą į jam skirtą vietą. Skatinti ragauti ir valgyti įvairų maistą, jį gerai sukramtyti. Pratinti keltis nuo stalo tik baigus valgyti. Prižiūrėti, kad vaikas valgytų su įrankiais, pagirti už pastangas. Mokyti taisyklingai naudotos tualetu. Kalbėtis su vaikais apie svarą. Tvarkytis žaisliukus.</p>
	4–6	<p>Rodyti, kaip taisyklingai naudotis stalo įrankiais. Žaidžiant atrinkti pagrindines maisto grupes – pieno, mėsos produktus bei vaisius ir daržoves, paaiškinti jų svarbą mityboje. Įtraukti vaikus į stalo padengimo veiklą. Primenant eiliškumą, skatinti vaikus savarankiškai apsirengti ir nusirengti, tvarkingai susidėti drabužėlius. Mokyti taisyklingai plautis, šluostyti rankas, čiaudinti ar kosinti užsidengti burną ir naudotis nosinaite. Skatinti susitvarkyti žaislus ir veiklos vietą. Naudojant vaizdines priemones apie saugų elgesį aptarti situacijas, kuriose vaikui saugu ir kuriose gali įvykti nelaimė.</p> <p>Mokyti, kaip taisyklingai naudotis stalo įrankiais. Paaiškinti pieno, mėsos, vaisių, daržovių naudą ir saldumynų žalą organizmui. Skatinti savarankiškumą įvairiose situacijose. Žaidžiant saugoti save ir šalia esančius. Organizuoti viktorinas, projektus apie saugų elgesį. Diskutuoti su vaikais, kaip taikiai spręsti konfliktus. Stebėti ir priminti, kad taisyklingai sėdėtų.</p> <p>Aptarti, kodėl žmogus valgo. Diskutuoti apie įvairius produktus, jų naudą augimui ir gerai savijautai. Žaidžiant mokyti atskirti naudingą ir bevertį maistą. Skatinti vaikus rinktis sveikus produktus, patiekalus. Įtvirtinti sveikos mitybos nuostatas klausiant knygelių, žaidžiant loto, didaktinius žaidimus, vaidinant. Pratintis teisingai pasirinkti drabužius ir avalynę pagal orą, esant reikalui, juos pasikeisti, pasidžiauti. Prausiantis mokyti taupyti vandenį. Savarankiškai laikytis susitartų saugaus elgesio taisyklių.</p> <p>Stebint suaugusiam, naudotis veikloje siuvimo, dygsniavimo, kalimo įrankiais. Priminti, kur kreiptis iškilus pavojui, pasiklydus. Perspėti vieniems kitus, pastebėjus</p>

		netaisyklingai sėdint, vaikštant. Organizuoti susitikimus su pagalbos tarnybų darbuotojais.
Vertybinė nuostata		Noriai ugdomi sveikam kasdieniniam gyvenimui reikalingus įgūdžius.
Esminis gebėjimas		Tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savosveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.

2. UGDYMO SRITIS – FIZINIS AKTYVUMAS

Vaikui ugdantis tobulėja:	Žingsniai	Ugdymo(si) gairės
<ul style="list-style-type: none"> • stambiosios motorikos įgūdžiai ir fizinės vaiko savybės, • smulkiosios motorikos įgūdžiai, rankų-akių koordinacija. 	1–3	<p>Siūlyti dėlioti žaislą ar kokį nors daiktą iš vienos rankos į kitą. Žaisti su įvairaus dydžio kamuoliukais.</p> <p>Siūlyti žaidimus, lavinančius ir įtvirtinančius vaiko judėjimą. Turėti grupėje žaislų, kuriuos galima stumdyti, važinėti. Siūlyti statyti bokštelį, atsukti ir užsukti dangtelius. Duoti lipdyti iš minkšto plastilino.</p>
	4–6	<p>Organizuoti sužetinių pratimų, kurie skatintų vaiką peržengti kliūtis, eiti plačia linija. Sudaryti sąlygas vaikams laiptuoti kopetėlėmis siekiant tikslo – pauostyti, pasiekti, nukabinti. Sudaryti galimybes vaikui ridenti, gaudyti, mėtyti, spardyti kamuolius. Siūlyti žaidimus ir žaislus, kuriuose atliekami sukamieji plaštakos judesiai. Mokyti kirpti žirkklėmis.</p> <p>Siūlyti įvairių žaidybinių situacijų, skatinančių vaikščioti ant pirštų, kulnų, eiti siaura linija, grįžti atbulam. Sudaryti sąlygas važinėti triratukais, paspirtukais. Parūpinti žaidimų su smulkiomis detalėmis kaišiojimui, dėliojimui, vėrimui. Naudoti gamtinę medžiagą – giles, kaštonus, pupas, jas rūšiuoti, atrinkti, dėlioti. Sudaryti sąlygas lipdyti, kirpti žirkklėmis, naudoti pincetu, pipete. Žaisti pirštukų žaidimus.</p> <p>Organizuoti veiklą, kad vaikas turėtų eiti, bėgti, perlipti ir pralįsti per kliūtis, atlikti ritmiškus judesius įvairiomis kūno dalimis, atlikti pratimus su kamuoliu ir juo manipuliuoti. Žaisti žaidimus su išsisukinėjimais. Siūlyti šokinėti per šokdynę, lanką, gumytę. Organizuoti estafetes, kurių metu vaikai galėtų judėti poroje, ratu, sutartinai su kitais. Lavinti akies – rankos judesius brėžiant įvairias linijas, piešiant, apvedžiojant trafaretus, delnus, lėkštutes, puodukus ir kt. Parinkti priemonių vėrimui ant siūlo, prisegimui. Žaisti sportinius komandinius žaidimus derinant veiksmus, varžantis tarpusavyje. Pasiūlyti vaikui įverti siūlą į adatą, dygsniuoti, kurti prisiuvant lopus, detales su skylutėmis, karoliukus. Mokyti nerti vašeliu, daryti kutus.</p>
Vertybinė nuostata		Noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.
Esminis gebėjimas		Eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydamas pusiausvyrą, spontaniškai ir tikslingai ir tikslingai atlieka veiksmus, kurie būtini akių-rankos koordinacijai bei išlavėjusi smulkioji motorika.

Lūkestis.

ATSAKINGAS IR ORUS vaikas

3. UGDYMO SRITIS – EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA

Vaikui ugdantis tobulėja	Žingsniai	Ugdymo(si) gairės
<ul style="list-style-type: none">• emocijų raiška, suvokimas ir pavadinimas,• kitų žmonių jausmų atpažinimas ir tinkamas reagavimas į juos,• savo bei kitų nuotaikų ir jausmų apmąstymas.	1–3 4–6	<p>Kalbinti, įvardinti vaiko emocijas. Paimti, priglausti, pamyluoti, užimti jį įdomia veikla, nukreipti dėmesį nuo liūdesį keliančių situacijų. Užtikrinti vaiko saugumą, skatinti pabendrauti.</p> <p>Visada pasirūpinti vaiku, kai jis jaučiasi blogai. Įvardinti vaikų bei savo emocijas.</p> <p>Reaguoti į vaiko rodomus emocijų ženklus. Pastebėti, kai vaiko emocijų ir jausmų raiška išsiplečia ir skirtingai į ją reaguoti, padėti atrasti naujų emocijos raiškos būdų. Mokyti atsiprašymo ir susitaikymo ritualo.</p> <p>Skatinti reikšti visus jausmus, kad galima būtų pastebėti, kada vaikui reikia pagalbos, ir jam padėti. Skatinti pasakyti, kaip jaučiasi jis ir kiti. Tyrinėti ar imituoti kitų nuotaiką ir jausmus.</p> <p>Žaidžiant vaidmenų žaidimus, įsijausti į kito savijautą, nuotaiką. Skaitant tekstus intonuoti, išryškinant veikėjų veiksmus, poelgius, jų nuotaikas. Skatinti vaikus žodžiais išreikšti įvairius jausmus, kilusius skirtingose situacijose.</p> <p>Kalbėtis su vaikais, kaip jaučiasi jų draugai, jų artimieji, kas gali juos pradžiuginti, kaip galima juos paguosti. Aptarti, ką galima daryti, įvykus konfliktui. Skatinti vaikus nesivelti į muštynes, pranešti auklėtojai.</p>
Vertybinė nuostata	Domisi savo bei kitų emocijomis bei jausmais.	
Esminis gebėjimas	Atpažįsta bei įvardina savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus (užjaučia, padeda).	

4. UGDYMO SRITIS – SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ

Vaikui ugdantis tobulėja	Žingsniai	Ugdymo(si) gairės
<ul style="list-style-type: none"> • gebėjimas nusiraminti, atsipalaiduoti, • jausmų raiška tinkamais būdais, jausmų raiškos kontrolė, • gebėjimas laikytis susitarimų, taisyklių. 	<p>1–3</p> <p>4–6</p>	<p>Žaisti su vaiku, sukurti mažai kintančią saugią aplinką. Mokyti atpažinti vaikų poreikių raiškos ženklus (kai skauda, kai nori valgyti, nori bendrauti). Kalbinti, dainuoti jam įvairia intonaciją, juokinti, džiuginti jį.</p> <p>Nustatyti vaikui ir jo veiklai būtinus apribojimus ir nuosekliai jų laikytis. Suteikti vaikui galimybę išreikšti savo emocijas. Padėti vaikams nusiraminti, pasiūlant minkštus, švelnius daiktus, leisti miegoti su mėgstamu žaislu. Vaiko elgesiui reguliuoti taikyti veido mimiką ir balso intonacijas, parodyti kaip reiktų elgtis vienoje ar kitoje situacijoje.</p> <p>Žinoti ir taikyti kiekvienam priimtinus nusiramavimo būdus, pasiūlyti vaikams žaislų ar priemonių, padedančių išreikšti jausmus. Skatinti vartoti žodžius, pasakant, ko jie nori, o ne fizinę jėgą. Pasiūlyti vaikams būdų, kaip spręsti kylančius konfliktus, leisti pačiam priimti sprendimus. Savo veido išraiška ir kalbos intonacijomis padėti vaikui valdyti savo emocijas ir spontaniškus impulsus, padrasinti vaikus išreikšti visas emocijas. Pagirti vaiką, kai jis atsižvelgia į suaugusiojo prašymą ir nepažeidžia susitarimų.</p> <p>Siūlyti vaidmenų žaidimus, padedančius mokytis spręsti konfliktines situacijas ir rasti tinkamą išeitį. Kalbėtis apie tinkamus emocijų raiškos būdus. Kartu su vaikais nustatyti paprastas kasdienes elgesio grupėje taisykles, kuriose atsispindėtų vaikų atsakomybė.</p> <p>Įkurti grupėje ramybės erdves. Pasirūpinti žaislais, kurie padėtų vaikui suvaldyti emocijas (muzikinės dėžutės, grojantys vilkeliai). Skatinti vaiko pastangas pačiam spręsti problemas ir nesutarimus, ieškoti taikių išeičių. Padėti vaikui, kuriam reikalinga pagalba derybose, konkrečiose konfliktinėse situacijose. Pastebėti vaiko pastangas laikytis tvarkos ir susitarimų, pagirti vaiką, padrasinti.</p> <p>Padėti vaikui išreikšti savo jausmus ir nusiraminti, jį išklausančiam, su juo žaidžiant. Skaityti M. Molickos „Terapines pasakas“ ir kalbėtis apie tinkamas išeitis konfliktuose. Padėti įvardinti sudėtingus jausmus: nusivylimą, nerimą, pavydą. Nustatyti ribas, kurias peržengus žaidimai gali tapti pavojingi, aiškintis su vaikais skirtumus tarp kovinių žaidimų ir peštynių tikrovėje.</p>
<p>Vertybinė nuostata</p>	<p>Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį.</p>	
<p>Esminis gebėjimas</p>		<p>Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsiau drinęs geba nusiraminti.</p>

6. UGDYMO SRITIS – SĄNTYKIAI SU SUAUGUSIAIS

Vaikui ugdantis tobulėja:	Žingsniai	Ugdymo(si) gairės
<ul style="list-style-type: none"> • gebėjimas atsiskirti nuo tėvų ir pasitikėti pedagogais, abipusė pagarba, • gebėjimas palaikyti partneriškus santykius su pedagogais, • žinojimas, kaip saugiai elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais. 	<p style="text-align: center;">1–3</p> <p style="text-align: center;">4–6</p>	<p>Padėti vaikui pajusti prieraišumo prie auklėtojos. Pažaisti su juo veidas prieš veidą, užtikrinti vienodą dienos ritmą grupėje ir namuose. Stebėti ir reaguoti į vaiko rodomus ženklus apie norą būti paimtam ant rankų, pažaisti.</p> <p>Sukurti ir laikytis atsisveikinimo su tėvais ritualų: apsikabinti, pasakyti kada ateis pasiimti, sutarti, kad galės pamojuoti perlangą. Pastebėti, kada vaikui reikia auklėtojo dėmesio, ir padrašinti, paskatinti jį. Vaikui supykus, užsispyrus, reaguoti pozityviai – jautriai aiškinti pykčio priežastis. Raiškia pritariančia ar nepritariančia veido mimika reaguoti į tinkamus ar netinkamus vaiko veiksmus, poelgius. Parodyti vaikams naują aplinką, joje pažaisti, pristatyti vaikams naujus žaislus, supažindinant kaip jie atrodo, juda.</p> <p>Bendradarbiauti su vaiko tėvais, sužinoti apie vaiko įpročius, interesus, informuoti tėvus apie įstaigoje praleistą dieną. Visuomet atskubėti vaikui į pagalbą, būti vaiko saugumo garantu. Žaidžiant su vaiku skatinti jo savarankiškumą. Įsitraukus į žaidimą ką nors pirkti, ko nors pageidauti, kad vaikas galėtų praturtinti žaidimą; kalbėtis su vaiku apie tai, kas žaidžiama. Kai vaikas sako „ne“, priešgyniauja arba užsispiria, parinkti tinkamus bendravimo būdus – pasiūlyti jam rinktis vieną iš dviejų, paskirstyti vaidmenis ir veiklą, nukreipti dėmesį į kitą įdomią veiklą. Į grupę retsykliais pasikviesti tėvus ar senelius, dalyvauti vaikų ugdymo procese, kad vaikai pratintųsi bendrauti su nepažįstamais žmonėmis.</p> <p>Organizuoti vakarus, išvykas, šventes su tėvais. Pasiūlyti vaikams veiklos, per kurią reikia kalbėti apie šeimą. Kviesti į grupę vaikams įdomius žmones ir skatinti vaikus ką nors veikti drauge.</p> <p>Kalbėtis su vaikais apie tai, kuo naudingos elgesio taisyklės, kodėl būtina jų laikytis, kas nutinka, kai jos pažeidžiamos. Kalbėti apie tinkamą bendravimą su tėvais, broliais, seserimis.</p> <p>Skatinti deklamuoti eilėraščius kartu su šeimos nariais. Paskatinti bendrauti su grupės svečiais, papasakoti apie juos daugiau. Padėti vaikams keisti netinkamus bendravimo su suaugusiais būdus, siekiant geranoriškai bendrauti. Kartu su vaikais kurti elgesio grupėje taisykles.</p> <p>Sudaryti galimybes vaikams išsakyti savo nuomonę visais aktualiais gyvenimo grupėje klausimais. Padėti vaikams išmokyti būdų, kaip pasakyti savo nuomonę, neįžeidžiant kitų.</p> <p>Aiškintis bendravimo su nepažįstamais žmonėmis taisykles ir galimus pavojus. Iš klausyti vaikų pasakojamus atsitikimus susuaugusiaisiais ir pasvarstyti, kaip kitą kartą panašiose situacijose jie galėtų elgtis.</p>

Vertybė nuostata	Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiaisiais.
Esminis gebėjimas	Pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdieninėje ir neįprastoje veikloje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi, žino, kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais.

7. UGDYMO SRITIS – SANTYKIAI SU BENDRAAMŽIAIS

Vaikui ugdantis tobulėja:	Žingsniai	Ugdymo(si) gairės
<ul style="list-style-type: none"> gebėjimas užmegzti geranoriškus santykius su kitais vaikais, gebėjimas mokytis bendrauti ir bendradarbiauti, spręsti tarpusavio nesutarimus, gebėjimas užmegzti ir palaikyti artimesnius santykius su vienu ar keliais vaikais. 	1–3	<p>Pasodinti kūdikius vieną šalia kito, duoti tokių pačių žaislų, skatinti bendrauti, tačiau stebėti, kad neužgautų vienas kito. Paskatinti vaikus žaisti greta. Komentuoti norus, emocijas, veiksmus. Pagal galimybes parūpinti pageidaujamų žaislų. Paskatinti būti geranoriškiems vienas kitam. Padėti vaikams pažinti grupės naujoką. Stebėti vaikus, stabdyti netinkamus veiksmus ir paaiškinti, kodėl negalima taip elgtis.</p> <p>Organizuoti žaidimus, kuriuose vaikams ką nors reiktų daryti keliems vienu metu. Pakomentuoti draugiškus vaikų veiksmus ir juokumus, pritarti ketinimui žaisti kartu, padėti įsitraukti į bendro žaidimo epizodus. Užtikrinti vaiko saugumą. Padėti vaikui įgyvendinti ketinimus, atsižvelgiant į kitų vaikų norus. Sukurti žaidimo vietas, kuriose vaikai žaistų vienas greta kito.</p>
	4–6	<p>Komentuoti priimtinius ir nepriimtinius vaiko veiksmus, primenant elgesio taisykles. Mokyti pasakyti „ne“, kai norisi pasielgti netinkamai. Įvairiose situacijose atkreipti dėmesį į jo veiksmų pasekmes kitam. Vengti lyginti vaikus: „blogesnis“, „geresnis“. Skatinti ir palaikyti vaikų draugystes. Tarpininkauti vaikams ieškant išeičių konfliktinėje situacijoje. Pagiriant pastiprinti tinkamą, draugišką vaikų elgesį. Pasiūlyti veiklos, kurioje keliems vaikams reikia siekti vieno tikslo, skatinti bendradarbiavimą.</p> <p>Atkreipti vaikų dėmesį į tinkamus jų poelgius bei santykius su kitais, pabrėžiant, kad tai padeda visiems pasijusti laimingesniems. Paskatinti vaikus aiškintis, kas yra gerai, o kas blogai. Kartu su vaikais kurti taisykles, susitarimus, pasiryžtant jų laikytis.</p> <p>Pasiūlyti veiklų, kuriose reiktų ką nors veikti drauge. Kalbėtis apie draugus ir draugystę.</p>
Vertybė nuostata	Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais.	
Esminis gebėjimas	Supranta, kas yra gerai, kas blogai, draugauja bent su vienu vaiku, palankiai bendrauja su visais (supranta kitų norus, dalijasi žaislais, tariasi, užjaučia, padeda), suaugusiojo padedamas supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	

Lūkestis.

BENDRAUJANTIS IR

BENDRADARBIAUJANTIS vaikas

8. UGDYMO SRITIS – SAKYBINĖ KALBA

Vaikui ugdantis tobulėja:	Žingsniai	Ugdymo(si) gairės
<ul style="list-style-type: none">• skaitymo klausymas,• kalbėjimo atpažinimas ir supratimas,• natūralus vaiko kalbėjimas su suaugusiais ir vaikais apie savo patirtį ir išgyvenimus,• vaiko kalbėjimas su suaugusiais ir vaikais apie supančią aplinką, jos objektus, įvykius,• kalbėjimas laikantis perprastų kalbos taisyklių,• tautosakos ir grožinės literatūros kūrinėlių deklamavimas, sekimas, pasakojimas.	1–3 4–6	<p>Tiesiog kalbėti su vaiku apie tai, ką tuo metu darote ir matote, maitinate ar rengiate, guldo miegoti. Žaisti su žaislais ir nuolat juos įvardinti. Žaidinti, juokinti, kykuoti vaiką, skaitant trumpus eilėraštukus.</p> <p>Skatinti vaiką tarti čiaušškėjimo garsus, skatinti mėgdžioti trumpus žodelius. Kalbėtis su vaiku taisyklingai tariant garsus ir žodžius, kad susidarytų ryšys tarp daikto ir žodžio, veiksmo, judesio ir žodžio.</p> <p>Nuolat kalbėti apie artimiausios aplinkos daiktus, reiškinius, santykius. Taisyklingai vadinti su juo bendraujančius suaugusiuosius, įvardinti kūno dalis, aplinkoje esančius daiktus ir žaislus. Skatinti vaiko klausinėjimą. Kasdien raiškiai deklamuoti, pasakoti trumpus tekstukus.</p> <p>Palaikyti vaiko norą tarti, kartoti žodžius. Pastebėti, kuo vaikas domisi, į ką rodo, ko klausia, ką bando pasakyti, išreikšti. Skatinti vaiką kartoti dainelių, eilėraštukų, žaidinimų, pasakėlių tekstų garsus, žodžius frazes, juos papildant kūno kalba.</p> <p>Skaityti ir pasakoti vaikams apie kitus vaikus, artimiausios aplinkos gyvūnelius. Skaityti atsižvelgiant į kūrinį – garsiai arbatyčiai, greitai arba lėtai, perteikiant teksto emocijas. Kalbėjimą su vaiku nuolat įvairinti naujais žodžiais. Mokyti suprasti suaugusiojo prašymus.</p> <p>Skatinti vaiką nuolat kalbėti apie save, savo norus, šeimos narius. Kalbinėmis užduotimis keliant klausimus: „Koks?“, „Kodėl?“, „Kur?“ ir kt. skatinti vaiką nusakyti aplinkos reiškinių savybes, ieškoti įvykių priežasčių ir pasekmių, pasakoti, kas vyksta ar vyko aplink vaiką. Skatinti vartoti mandagumo žodelius. Deklamuoti eilėraštukus, žiūrėti vaikiškus filmukus, skatinti nupasakoti ką matė ir girdėjo.</p> <p>Skaityti vaikams įvairių žanrų ir stiliškų tekstus literatūrine kalba, tarmiškai Atkreipti vaiko dėmesį į kita kalba kalbančius aplinkinius. Plėsti vaiko žodyną, paaiškinti nežinomus žodžius.</p> <p>Skatinti vaikus bendrauti su draugais ir suaugusiais apie dabartinę, buvusią veiklą bei išgyvenimus. Vartoti elementarius mandagumo žodžius. Su vaiku kalbėtis taisyklingais sakiniais, aiškiai tariant garsus, vartojant įvairias kalbos dalis. Džiaugtis vaiko žodinės kūrybos</p>

	<p>bandymais, rodyti susidomėjimą jo kalba.</p> <p>Skaityti įvairaus turinio, žanrų tekstus (skelbimus, reklamas, enciklopedinius tekstus, autorines pasakas), padėti pajauti tekstų stilistinę įvairovę.</p> <p>Palaikyti vaiko kalbėjimą, rodant susidomėjimą jo kalba, užduodant atvirus klausimus. Skatinti kalbėti apie savo norus, išgyventus įspūdžius, vidinį pasaulį, prisimenant kuo daugiau detalių, aplinkybių. Vartoti kalboje įvairias kalbos dalis. Skatinti išgirsti pirmą ir paskutinį garsą žodyje, sugalvoti žodį su nurodytu garsu. Žaisti žodžiais juos trumpinant, įvairiai jungiant. Žaisti žodžių rimavimo žaidimus. Sugalvoti pasakos pradžią ar pabaigą.</p> <p>Padedant vaikui suvokti pasakojimo turinį, išskirti ir aptarti pasakojimo eigą. Žaisti žaidimus susijusius su skaityto pasakojimo tekstu jį iliustruojant, inscenizuojant, mėgdžiojant personažų kalbėjimą.</p> <p>Skatinti bendravimą užvedant turiningą pokalbį, diskusiją apie įdomius, aktualius reiškinius, nutikimus. Pratinti vaiką klausinėti apie jiems rūpimus dalykus, diskutuoti tarpusavyje, dalintis informacija su kitais. Pasakoti vaikams apie jiems nepažįstamą patirtį, nekasdienius dalykus, fantastinius nuotykius ir personažus. Išmėginti kalbinės raiškos priemones kuriant dialogus, inscenizuojant, vaidinant. Žaisti įvairius garsų keitimo žodžiuose žaidimus, padedančius išgirsti atskirus garsus žodyje.</p>
Vertybinė nuostata	Nusiteikęs išklaudyti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalbant.
Esminis gebėjimas	Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba su suaugusiaisiais ir vaikais, natūraliai, laisvai išreikšdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai įjunta kalbos grožį.

9. UGDYMO SRITIS – RAŠYBINĖ KLABA

Vaikui ugdantis tobulėja:	Žingsniai	Ugdymo(si) gairės
<ul style="list-style-type: none"> • domėjimasis skaitymu, raidėmis, žodžiais bei įvairiais simboliais ir jų reikšmėmis, • domėjimasis rašymu, raidžių bei žodžių rašinėjimas, įvairių simbolių braižymas ar piešimas, ▪ trumpų žodelių skaitymas. 	<p>1–3</p> <p>4–6</p>	<p>Sukurti vaikui aplinką, kurioje įvairiais būdais galėtų pažinti knygutes: vartinėti, čiupinėti, kramtyti, žaisti. Kalbėti vaikui apie tai, ką matote paveikslėliuose.</p> <p>Sudaryti situacijas, kuriose vaikas matytų, kaip rašote. Leisti vaikui pačiam laikyti knygutę, versti lapus. Vartant knygeles skatinti vaikų žodinę ir kūno kalbą, kūrinėlių tekstą sieti su vaiko gyvenimu.</p> <p>Papildyti vaiko rašytinę aplinką, parūpinti rašinėjimams popieriaus ir jo amžiui tinkančių įvairių rašiklių.</p> <p>Skaityti vaikui kelis kartus per dieną, trumpus tekstukus, kuriuose kartojasi tie patys žodžiai. Skirtingai perteikti atskirų personažų kalbą. Skatinti vaiką pavadinti kiekvieną paveikslėlį. Sieti vaizdą su konkrečiu daiktu, skaitymo metu leisti vaikui laikyti su tekstu susietus daiktus.</p> <p>Pozityviai vertinti vaiko keizerzonus, džiaugtis jo</p>

	<p>pasiekimais. Nuolat skatinti keverzonėmis reikšti savo mintis.</p> <p>Įvairioje bendravimo aplinkoje vartyti knygą, žurnalą bukletą ar skrajutę. Skatinti vaiką domėtis skaitomu tekstu suteikiant jam informacijos apie skaitymą. Užduoti klausimus apie tai, ką „perskaitė“. Atsakymus užrašyti ir jam paskaityti. Skatinti pasakoti žiūrint į paveikslėlius.</p> <p>Parūpinti įvairių rašiklių, sudaryti galimybę pažinti kompiuterį. Skatinti keverzonėmis užsirašyti savo vardą, pavardę, norus, pasirašinėti po dailės darbais. Verti vardo, pavardės raidžių karolius, ieškoti aplinkoje žodžių, kuriuose yra vaiko vardo raidės. Grupėje kurti kuo įvairesnę raidžių aplinką. Žaisti raidžių žaidimus, kurti apie jas pasakas, istorijas. Sugalvoti raidėms smagius pavadinimus, sudarant žodinius vaizdinius. Atkreipti vaiko dėmesį į aplinkoje esančius užrašus, simbolius, užrašus. Skatinti pavadinti sukurtus piešinius, knygeles, padedant pajusti ryšį tarp vaizdo ir žodžio.</p> <p>Praturtinti aplinką skirtingo turinio spaudiniais. Skatinti kopijuoti įvairias raides, žodžius, savo vardą įvairiais rašikliais, kompiuteriu. Mokyti pasirašyti vardą ant piešinio, darbelio. Skatinti kurti reklamas, skelbimus, kvietimus, žymėti orų prognozę, atvaizduoti skaitytus tekstus schemomis, grafikais, juos komentuoti.</p> <p>Grupę nuolat papildyti naujomis įvairių žanrų knygomis. Kasdien skaityti knygas. Aptarti teksto veiksmą, įvykius, susieti su vaiko patirtimi. Skaitant atkreipti dėmesį į atskiras raides, žodžius, teksto dėstymą. Sukurti asmeninę abėcėlę, kurią sudarytų vaiko, jo artimųjų vardų raidės.</p> <p>Skatinti atpažinti įvairius simbolinius ženklus, skaitinėti trumpas iškasas, kopijuoti raides ir žodžius ranka ir spausdinti kompiuteriu nuo įvairių pavyzdžių. Skatinti vaiką įvairiais simboliais perteikti informaciją apie save, kitus, aplinką.</p> <p>Pasiūlyti veiklos, kurioje vaikui kiltų poreikis užrašyti įvairių objektų pavadinimus, simbolius.</p>
Vertybinė nuostata	Domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu.
Esminis gebėjimas	Atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradeda skaitinėti.

10. UGDYMO SRITIS – APLINKOS PAŽINIMAS

Vaikui ugdantis tobulėja:	Žingsniai	Ugdymo(si) gairės
<ul style="list-style-type: none"> • socialinės aplinkos pažinimas, • gamtinės aplinkos pažinimas, • pagarba gyvybei ir aplinkai. 	1–3	<p>Aplinkoje turėti žaislų, spalvotų, kontrastingo dizaino daiktų, su kuriais kūdikiai gali pradėti susipažinti, atpažinti, išbandyti. Vaikui padėti pamatyti daiktus iš skirtingų perspektyvų: iš arti ar toli, iš priekio ar šono, tyrinėti juos visais pojūčiais.</p> <p>Skatinti vaikus išbandyti daiktus kaip įrankius, juos pavadinti, parodyti, kaip tai daryti, įvardinti, kas daroma, taip mokant pavadinti veiksmą. Sudaryti galimybę tyrinėti, kaip dviejų ir trijų dimensijų daiktai tinka vienas prie kito, pvz., dėlionės, kaladėlės. Suteikti progą dalyvauti prižiūrint augalus ir gyvūnėlius. Pratinami plautis rankas, naudotis dantų šepetėliu ir kt.</p>
	4–6	<p>Skatinti vaikus stebėti ir pavadinti augalus, gyvūnus, esančius artimoje aplinkoje, patalpose ir išėjus į lauką, rodyti paveikslėlius skatinant apie juos kalbėti. Kalbėti, ką gyvūnėlis ėda, kokius vaikus veda, ko reikia augalui, kad jis augtų ir pan. mokyti savo kūno galių pavadinimų, aptarti jų paskirtį ir priežiūrą. Rodyti kiekvienam vaikui, kad juo rūpinamasi.</p> <p>Stebėti augalus ir gyvūnus gamtoje ar namų aplinkoje. Skatinti vaikus kalbėti apie stebimų gyvūnų ar augalų kūno dalis, išvaizdą, apie tai, ko jiems reikia, kad augtų, kaip juos prižiūrėti. Paaikškinti, kad ne visus augalus galima ragauti, kad yra nuodingų ar dilginančių.</p> <p>Stebėti orus, metų laiką ir gamtos pokyčius, kurie tuo metu vyksta.</p> <p>Tyrinėti, kaip juda daiktai ir kaip juos pajudinti, pvz.: pučiant, traukiant, stumiant, sukant, supant, skandinant.</p> <p>Organizuoti išvykas į gamtą, ūkius, tėvų darbovietes, skiriant užduotis, ką turėtų pastebėti, paklausti. Kviesti tėvelius papasakoti apie savo profesiją.</p> <p>Organizuoti parodėles iš gamtinės medžiagos, grupuoti gamtinę medžiagą pagal požymius.</p> <p>Sukurti situacijas ragauti, kaip daržovės, vaisiai, uogos vartojami maistui, kuo jie naudingi, diskutuoti apie tai, kuriuos mėgsta, kurių – nelabai.</p> <p>Išbandyti techniką, kuri skatina judėjimą, pvz., ratai, skridiniai, magnetai, sūpynės.</p> <p>Skatinti domėtis šeimos tradicijomis ir apie jas kalbėti. Parodyti, kad ir darželyje laikomasi tradicijų, švenčiamos</p>

		<p>šventės. Stebėti kraštovaizdžius, augalus, gyvūnus, statinius, paminklus; pažinti gamtinę ir socialinę aplinką. Atlikti nesudėtingus bandymus, pvz.: daiginti sėklas, išardyti nebereikalingus prietaisus. Tyrinėti žemėlapius, gaublį. Supažindinti su giminės medžiu.</p> <p>Supažindinti su senoviniais rakandais, leisti juos išbandyti, lyginti juos su dabartine technika. Stebėti gamtos reiškinius, pvz.: žvaigždes žiemą.</p> <p>Supažindinti su atliekų panaudojimo galimybėmis ir daryti įvairius darbelius iš jų.</p>
Vertybinė nuostata	Nori apžinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors naujo.	
Esminis gebėjimas	Įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdinti save, savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis.	

11. UGDYMO SRITIS – SKAIČIAVIMAS IR MATAVIMAS

Vaikui ugdantis tobulėja:	Žingsniai	Ugdymo(si) gairės
<p>Skaičiavimo srityje:</p> <ul style="list-style-type: none"> gebėjimas vartoti skaičius ir matematinius simbolius daiktų kiekiui žymėti, daiktų grupėms palyginti pagal kiekį, gebėjimas suprasti daikto vietą eilėje, pastebėti dėsningumus, sudaryti įvairias sekas. <p>Matavimo srityje:</p> <ul style="list-style-type: none"> gebėjimas tapatinti, grupuoti, klasifikuoti daiktus pagal formą, dydį, spalvą, gebėjimas matuoti, padėties erdvėje suvokimas, laiko tėkmės suvokimas. 	<p>1–3</p> <p>4–6</p>	<p>Žaisti tą patį žaidimą su tuo pačiu žaislu. Žaidimo metu kalbinti vaiką, vartojant žodžius „yra“, „nėra“, „dar“, „taip“, „ne“, juos palydėt gestais bei mimika.</p> <p>Žaisti tuos pačius žaidimus su skirtingų spalvų, dydžių, formų daiktais – priartinti – nutolinti, paslėpti – parodyti. Įvardinti daikto spalvą, dydį, formą, kartoti daug kartų.</p> <p>Klausyti ir teatralizuoti žaidimus, daineles, pasakėles, eilėraštukus, kuriuose kas nors skaičiuojama, kartojama, randama dar ir dar.. (pvz.: eilėraštukai „Mano batai buvo du“, „Du gaideliai“).</p> <p>Sukurti aplinką, kurioje vaikas galėtų nevaržomai ardyti ir surinkti daiktus, tyrinėti jų dydžių santykius, eksperimentuoti suspalvomis, dydžiais ir formomis.</p> <p>Duoti vienodo dydžio ir formos daiktų ir mokyti paimti vieną (du) daiktus, sudėlioti daiktus į dvi krūveles. Klausyti, kurioje yra vienas, o kurioje daug daiktų. Teatralizuoti daineles, pasakas, kuriuose kas nors daroma paeiliui, rikiuojama (pasaka „Ropė“, „Išėjo tėvelis į mišką“).</p> <p>Skatinti vaiką pakartoti paveikslėliuose pavaizduotų objektų dydį, formą, spalvą nusakančius žodžius. Sudaryti galimybę rūšiuoti daiktus. Leisti eksperimentuoti su įvairių formų kaladėlėmis, kai iš jų norima pastatyti bokštą, nutiesti ilgą kelią ir pan.</p> <p>Naudoti paveikslėlius, kuriuose pavaizduoti 1-3 daiktai ar daiktų grupės. Atkreipti dėmesį, koks daiktų kiekis grupėje, atsakyti į klausimą „Kiek?“ Pradėti vartoti kelintinius skaitvardžius. Žaisti domino.</p> <p>Mokyti apibūdinti erdvės objektus, palyginant juos su kasdieninės aplinkos daiktais. Grupuoti daiktus pagal formą, dydį, spalvą, jais manipuluoti,</p>

		<p>komponuoti, eksperimentuoti.</p> <p>Pasiūlyti žaisti lego. Palyginti daiktų ilgį, masę, storį, plotį juos dedant vieną prie kito, kilnojant. Pradėti mokytis skirti dešinę ir kairę savo kūno puses, kūno priekį ir nugarą žaidžiant įvairius žaidimus. Kalbėtis apie tai, ką vaikas daro ryte, dieną, vakare, naktį. Atkreipti dėmesį į metų laikams būdingus požymius.</p> <p>Skaičiuoti aplinkos daiktus (iki 5 ir daugiau). Atsakyti į klausimus: „Kiek iš viso?“, „Kiek daugiau?“, „Kiek mažiau?“. Žaisti stalo žaidimus, kurių metu reikia paimti nurodytą kiekį daiktų, kortelių. Žaisti žaidimus, kuriuose kas nors skaičiuojama, kartojami 2–3 judesių ar garsų elementai, kur vaikas turėtų keisti savo kūno padėtį erdvėje ar daryti ką nors tam tikra seka. Skaičiuoti pasakos veikėjus, aptarti jų veiksmų seką, eiliškumą vartojant kelintinius skaitvardžius.</p> <p>palyginti.</p> <p>Iš įvairių geometrinių formų kurti piešinius, aplikacijas, ornamentus. Skatinti naudoti sąlyginį matą daiktų dydžiams palyginti. Atkreipti dėmesį, kad rašoma ir knygos skaitomos iš kairės į dešinę. Žaisti žaidimus, kuriuose vaikams tenka vartoti vietą ir padėtį nusakančius įvairius žodžius. Žaisti žaidimus, padedančius suvokti laiko trukmę. Kalbėtis apie vakar dienos įvykius, apie tai, kas bus rytoj.</p> <p>Susieti daiktų kiekį su skaitmeniu. Skaičiuoti iki 10 ir daugiau. Aprūpinti vaikus įdomiais, suprantamais stalo žaidimais, kurie lavintų mąstymo ir skaičiavimo įgūdžius, formuotis svarbius tolimesniam matematikos mokymuisi vaizdinius. Skatinti vaiką aiškinti kitiems savo mintis, idėjas apie atliekamus skaičiavimus, taip geriau pajuntant skirtumą tarp to, ką jis mano, ir to, ką jis sako. Mokyti pastebėti sekų sudarymo būdus ir patiems praktiškai tai atlikti atkartojant bei sugalvojant savo (2-3 pasikartojantys elementai).</p> <p>Skirti plokštumos ir erdvės figūras bei surasti atitikmenis aplinkoje. Klasifikuoti daiktus pagal įvairius požymius. Matuoti atstumą, ilgį, masę naudojantis vienu ar keliais sąlyginiais matais (pėda, sprindžiu, trečiu daiktu). Pasiūlyti veiklą, formuojančią supratimą apie tvermės dėsnį.</p> <p>Siūlyti žaidimus, kurių metu vaikas įgytų supratimą apie ilgio, tūrio, masės matavimo priemones ir būdus. Formuoti ir plėsti vaiko žodyną, reikalingą dalijantis idėjomis apie daiktų dydį, formą, vietą, daiktų tarpusavio ryšius, santykius, padėtį vienas kito atžvilgiu, judėjimo kryptį, atstumą ir laiką. Žaisti žaidimus su smėlio laikrodžiu, žadintuvu.</p> <p>Atkreipti dėmesį, ką galima nuveikti per minutę, 10 minučių, dieną, savaitę. Skatinti dažniau vartoti savaitės dienų pavadinimus. Kalbėtis apie metų laikų kaitą, jų metu atliekamus darbus.</p>
--	--	--

Vertybė nuostata	Nusiteikęs pažinti pasaulį skaičiuodamas ir matuodamas.
Esminis gebėjimas	Geba skaičiuoti daiktus, palyginti daiktų grupes pagal kiekį, naudoti skaitmenis, apibūdinti daikto vietą eilėje, sudaryti sekas. Geba grupuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį. Jaučia dydžių skirtumus, daikto vietą ir padėtį erdvėje. Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas atstumas, ilgis, masė, tūris, laikas. Pradeda suvokti laiko tėkmę ir trukmę.

Lūkestis.

KURIANTIS vaikas

12. UGDYMO SRITIS – MENINĖ RAIŠKA

Vaikui ugdantis tobulėja:	Žingsniai	Ugdymo(si) gairės
<ul style="list-style-type: none"> • emocijų, patirties, minčių, išpūdžių raiška meninėmis priemonėmis ir būdais, • meninės raiškos priemonių tyrinėjimas, • meninė kūryba ir improvizacija. 	1–3	<p>Pradėjus vaikui intonuoti, padėti, bandyti pritarti, veikti kartu. Žaidinti su žaislu ir be jo, kalbėti įvairiomis emocijomis intonacijomis, , naudoti įvairių tempą. Teigiama emocijas reikšti pabrėžtinai, kad vaikas įsimintų. Vedžiodamas žaislą, kartoninę figūrėlę, parodyti, kaip galima veikti, skatinti vaiką pamėgdžioti ir atrasti savų veikimo būdų. Kartoti tuos pačius veiksmus, žodžius, balso intonacijas.</p>
	4–6	<p>Gerėtis vaikų žaidimu, žaidžiant drauge skatinti reikšti savo emocijas, pasakoti, ką jie daro. Skatinti vaikus įsijausti į veikėjus, siužetą. Rodyti veiksmus ir leisti jiems improvizuoti.</p> <p>Sudaryti sąlygas vaikams pamatyti žaismingą, elementarių veiksmų suaugusiojo piešimą, lipdymą, kad vaikas pats panorėtų išbandyti vienokius ar kitokius veiksmus. Pasiūlyti vaikams geros kokybės minkštų, ryškių dailės priemonių ir medžiagų, kad vaikas patirtų džiaugsmą.</p> <p>Vaiko veiklai skirti daug dėmesio, pritarti žvilgsniu, šypsena, pagirti, pasidžiaugti pasiekimais. Sudaryti galimybes žaisti, tepinėti dažais, paišėlioti, dėti spaudus kempinėle.</p> <p>Skatinti pasakoti apie savo piešinius, nestabdyti, jei vaikas su savo piešiniu nori žaisti, bėgioti. Stebėti vaiko raiškos procesą, paprašyti papasakoti apie savo piešinį ar lipdinį, suprasti vaiko potyrius ir emocijas. Vaiko darbelis turi būti matomas ir juo pasidžiaugta. Pasiūlyti eksperimentuoti įvairesnėmis priemonėmis ir medžiagomis (pvz.: spalvų paletė, vilnos kamuoliukai, šlapias popierius ir kt.).</p> <p>Drauge su vaikais žaisti vaizduojamuosius, šokamuosius žaidimus, skatinti juos interpretuoti, tyrinėti šokio elementus.</p>

	<p>Kartu su vaikais šokti sukamuosius ratelius. Padėti vaikams sieti pamatytą personažą su atliekamais judesiais.</p> <p>Parodyti, kaip galima žaisti su stalo teatro pirštukinėmis lėlėmis. Drauge su vaiku eiti ratelius, parodyti judesių, veiksmų. Džiaugtis kiekvieno vaiko pastangomis, atradimais. Skatinti patiems vaidinti, judėti ir kalbėti-intonuoti pagal tipiškus veikėjo bruožus. Drauge žaisti muzikinius žaidimus. Pasidžiaugti vaiko sukurtais veiksmais, išraiškingumu.</p> <p>Skatinti vaikus žaisti–vaidinti trumpas improvizacijas pagal literatūrinius, muzikinius, pačiu vaikų išgalvotus siužetus. Pasiūlyti naudoti įvairius butaforinius daiktus, teatrinius rekvizitus teatrinei kūrybai. Žaisti muzikinius žaidimus ir eiti ratelius, išgyventi pasitenkinimą, reikšti savo norus ir jausmus.</p> <p>Laikytis nuostatos, kad vaikas kurdamas mokosi. Pedagogas turi padėti realizuoti idėjas ir sumanymus, stiprinti vaiko pasitikėjimą, palankiai vertinti kūrybos savitumą. Skatinti eksperimentuoti linijomis, spalvomis, formomis. Padėti vaikams suprasti, kad iš buities ir gamybos atliekų galima sukurti originalių, gražių darbų.</p> <p>Turtinti vaiko patirtį, gausinti įspūdžius, kad kūrybinė raida nebūtu skurdi. Vaizduoti žmogaus judesius, tyrinėti kūno galimybes. Kalbėtis, diskutuoti su vaiku apie jo kūrinėlį. Drąsinti kurti iš smulkesnių detalių, gamtinės medžiagos, mozaikas, mandalas, juostas ir kt. Sudaryti sąlygas kurti, reikšti savo potyrius neįprastomis sąlygomis ir priemonėmis.</p> <p>Turtinti vaikų patirtį, vaizdinius. Suteikti galimybę pamatyti tautodailės, taikomosios dekoratyvinės ir vaizduojamosios dailės šiuolaikinio meno kūrinius. Ugdyti vaiko vaizduotę, palaikyti gebėjimą vaizdu išreikšti jutiminę patirtį. Suteikti galimybę vaikams kurti ornamentus, vaizdus, dekoruoti daiktus grafiniais ženklais. Eksperimentuoti ir išsižiūrėti į įvairių medžiagų ir technikų teikiamas galimybes. Padrąsinti vaikus kūrybai skaitmeninėmis priemonėmis.</p>
Vertybinių nuostata	Jaučia meninės raidos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje.
Esminis gebėjimas	Spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžiu, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.

13. UGDYMO SRITIS – ESTETINIS SUVOKIMAS

Vaikui ugdantis tobulėja:	Žingsniai	Ugdymo(si) gairės
<ul style="list-style-type: none"> gebėjimas suvokti, pajauti ir reflektuoti estetinius potyrius, kurie kyla matant ir jaučiant aplinkos (gamtos ir aplinkinio pasaulio, žmonių santykių, veiklos), meno kūrinių, savo ir kitų kūrybos grožį. 	1–3	<p>Kurti muzikinę aplinką, kurioje vaikas turėtų galimybę klausytis įvairių garsų ir melodijų. Emocionaliai žaidinti, bendrauti, kad vaikas girdėtų intonacijomis ir jaustų veiksmis reiškiamas emocijas. Suteikti vaikui galimybę sureaguoti savo tempu, būti šalia vaiko ir kartu su juo džiūgauti, padrašinti jo bandymus, pamokyti, kaip laikyti rankoje piešimo priemonę. Kurti jaukią, gražią aplinką.</p> <p>Dainuoti vaikui, leisti klausytis įvairios nuotaikos muzikos kūrinių. Leisti vaikams stebėti šokį gulint ar sėdint. Išdėlioti piešinius vaikui matomoje vietoje, kad jis galėtų prieiti pasižiūrėti. Suteikti vaikui galimybę išbandyti įvairias dailės medžiagas ir priemones. Sudaryti galimybes matyti gražius gamtos vaizdus, spalvingas knygeles, dailės kūrinius.</p>
	4–6	<p>Klausytis įvairios nuotaikos kūrinių ir juos aptarti. Pažiūrėjus šokį, užduoti mąstymą skatinančius klausimus. Skatinti pasakoti apie savo ir kitų vaikų piešinius, aplinkoje pamatytus paveikslus, knygelių iliustracijas. Turtinti vaizduotę ir skatinti kūrybines saviraiškos poreikį. Pritarti vaiko komentarams, papildyti jo vertinimą. Pasidomėti, ar vaikui patiko vaidinimas, akcentuoti, jog teatre viskas vyksta ne iš tikrųjų, o taip yra sugalvota, pramanyta. Matomoje ir prieinamoje vietoje padėti dailės, tautodailės kūrinių bei meniškų taikomosios dailės dirbinių, kuriuos vaikai galėtų apžiūrėti, pasikalbėti apie juos.</p> <p>Sudaryti galimybes vaikams dalyvauti muzikinėje veikloje ir darželyje vykstančiuose renginiuose. Palaikyti vaiko norą pasidžiaugti, pasigirti. Atkreipti vaiko dėmesį į kūrinio pabaigą, paklausti, kokia ji – laiminga ar liūdna? Sudaryti sąlygas klausyti, stebėti meno kūrinius, reikšti savo išgyvenimus, ugdyti estetinį jautrumą. Padėti vaikui ugdytis pasitikėjimą savimi. Paprastai ir suprantamai atskleisti muzikos kūrinių grožį. Žiūrėti lėlių ir dramos vaidinimus, klausytis vaidinimų įrašų, žiūrėti animacinius filmukus. Sudaryti sąlygas vaikams dalyvauti ar stebėti įvairius muzikinius, vaidybinius renginius. Nuolat ugdyti vaikų estetinį skonį, atkreipiant dėmesį į kasdien atsiveriantį vis naują gamtos grožį, aplinkoje esančius daiktus, drabužių puošybą, gražią ir tvarkingą aplinką. Sukurti situacijų, kad vaikas galėtų meno kūrinius, savo ir kitų meninę veiklą vertinti savaip lygindamas.</p>

Lūkestis.
SĒKMINGAI BESIUGDANTIS vaikas

**14. UGDYMO SRITIS –
INICIATYVUMAS IR ATKAKLUMAS**

Vaikui ugdantis tobulēja:	Žingsniai	Ugdymo(si) gairės
<ul style="list-style-type: none"> gebējimas pašam susirasti veiklā ir jā turiningai plētoti, gebējimas iesaistīt i suaugusiojo pasiūlytā ugdymāsi skatinošā veiklā, susikoncentruot i ir išradingai jā plētoti, gebējimas susidoroti su kliūtīmīs siekiant sumanymū realizavimo. 	1–3	<p>Pastebēti vaiko rodomā iniciatyvā ir jā palaikyti, pasidžiaugti vaiko daugi kartū rodomais veiksmais, rodošais jo atkaklumā. Žaisti žaidimus tol, kol vaikas to nori. Siūlyti žaisti smulkiājai motorikai skirtus žaidimus, reikalaujančius dėmesio ir atkaklumo.</p> <p>Pabūti greta vaiko, kai jis mokosi naujū veiksmy – tai stiprina jo atkaklumā, skatina tēsti bandymus. Neskubēti padėti vaikai – paties atliktas veiksmas turi didesnį poveikį jo raidai. Žaisti, atlikti veiksmus matant vaiks, kurie jus stebi. Padėti vaikai mokytis, kai jis rodo iniciatyvumā, domisi naujais veiksmais. Padėti įveikti kliūtis.</p>
	4–6	<p>Pasirūpinti saugia aplinka grupėje ir lauke. Auklėtoju žaisti įvairius sensorinius žaidimus vaikū akivaizdoje, taip stebēs ir mėgdžios naujus veiksmus. Siūlyti veiklai priemones, kurios atitiktū vaiko poreikius. Nuolat papildyti grupę naujais žaidimais. Neišleisti vaikū iš akiū. Palaikyti vaiko norus, patraukliai pasiūlyti jiems pakeisti neigiamā nuomone.</p> <p>Palaikyti vaikū veiklos sumanymus, padėti juos išplētoti, įgyvendinti. Pasiūlyti vaiks veiklos dviese, grupelėje ar su visagrupe, pastebēti ir palaikyti vaiko iniciatyvā atlikti nesudėtingus darbus ar pagelbēti draugui.</p> <p>Skatinti vaikus turiningiau išplētoti jų pačių sumanymā. Veiklā vaiks pasiūlyti tik kaip motyvuošančā idėjā, kuriā jiegalētū sukongretinti ir savaip įgyvendinti.</p> <p>Sudaryti sąlygas grupėje vaikū sumanymus ir auklėtojo pasiūlytā veiklā plētoti po keletā dienū. Skatinti vaikus pabaigti pradētus darbus, padėti vienas kitam įveikti problemas.</p>
Vertybinė nuostata	Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.	
Esminis gebėjimas	Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklā, ilgam įsitraukia ir jā plėtoja, geba pratēsti veiklā po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi į suaugusįjį pagalbos, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.	

15. UGDYMO SRITIS –TYRINĖJIMAS

Vaikui ugdantis tobulėja:	Žingsniai	Ugdymo(si) gairės
<ul style="list-style-type: none"> • domėjimasis supančia aplinka, • tyrinėjimas pasinaudojant įvairiais pojūčiais, • atrastų, sužinotų dalykų aptarimas. 	<p>1–3</p> <p>4–6</p>	<p>Sudaryti galimybes žaisti su žaislais arba tinkamais daiktais, judėti, liesti daiktus, išlaikyti pusiausvyrą, stengtis judėti daiktolink, jų pasiekti, paragauti. Vaikus paguldyti ar pasodinti taip, kad jie galėtų stebėti aplinką ir galėtų bendrauti su kitais vaikais. Sudaryti sąlygas patirti skirtingas žaidimo erdves, minkšti ir kieti paviršiai, pajusti įvairius pojūčius. Leisti pajusti ir tyrinėti įvairias medžiagas, formas, skatinti žaisti su savo pirštais, liesti plaukus, veidą.</p> <p>Sudaryti sąlygas aktyviai tyrinėti aplinką padedant suaugusiajam, tačiau netrukdo, nepertraukia. Žaisti su daiktais, žaislais, kurie skatina atlikti stambiuosius ir smulkiuosius judesius. Vystyti įvairius gebėjimus: klausyti, stebėti, prisiminti, kalbėti, priimti sprendimus. Mokyti atpažinti spalvas, simetriją ir formas.</p> <p>Sudaryti galimybes surinkti, rūšiuoti, sudėlioti daiktus tam tikra tvarka. Įvairiais būdais žaisti su medžiagomis, stiprinti tvarkos jausmą. Pateikti paveikslėlių su įvairiais kasdieninių įgūdžių aspektais. Mokyti apsirengti, valgyti, padėti vienas kitam.</p> <p>Aprūpinti ugdymo aplinką įvairiomis medžiagomis ir priemonėmis, kuriomis pasinaudodami vaikai galėtų inicijuoti kryptingą iškilusios problemos sprendimo veiklą, patys sugalvoti problemų ir su pasitenkinimu ieškoti jų sprendimo būdų. Skatinti nebijoti bandyti ir klysti ieškant savo iškeltų problemų sprendimų, pasinaudoti ankstesniu patyrimu ir juo remiantis bandyti naujus sprendimo kelius.</p> <p>Skatinti vaikus domėtis, stebėti ir apibūdinti daiktų, medžiagų, gyvosios gamtos objektų savybes ir bruožus, piešti ir konstruoti įsivaizduojamus daiktus. Sudaryti galimybę stebėti, suskaičiuoti, palyginti, prognozuoti, numatyti, samprotauti apie įvairius daiktus, reiškinius, bandymus. Skatinti logiškai paaiškinti savo pasirinkimą. Pateikti vaikams knygų, plakatų, paveikslų, žemėlapių, kuriais jie galėtų remtis pagrįsdami savo požiūrį.</p> <p>Sudaryti sąlygas ir skatinti tyrinėti gamtą, socialinę aplinką, jų kaitą bei savybes. Atlikti nesudėtingus bandymus, stebėti prietaisų veikimą. Vykdyti projektinę veiklą, skirtą ilgalaikiams stebėjimams. Mokyti fiksuoti pastebėjimus, pildyti lenteles. Grupėje turėti prietaisus, skirtus tyrinėti, mokyti jais savarankiškai naudotis. Skatinti vaikus, kad jie patys ieškotų atsakymų į iškilusius klausimus, jeigu mato, kad nepavyksta, prašyti suaugusiųjų pagalbos.</p>
Vertybinių nuostatų	Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.	
Esminis gebėjimas	Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia ir ją plėtoja, geba pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi į suaugusiųjų pagalbos, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.	

16. UGDYMO SRITIS – PROBLEMŲ SPRENDIMAS

Vaikui ugdantis tobulėja:	Žingsniai	Ugdymo(si) gairės
<ul style="list-style-type: none"> • problemų atpažinimas, išvelgimas, • sprendimų, išeičių, paieška ir tinkamiausio sprendimo pasirinkimas bei įgyvendinimas, pasekmių, panaudojus sprendimą, stebėjimas ir apmąstymas, • mokymasis įveikti nesėkmes. 	1–3	<p>Bandyti savarankiškai įveikti iššūkius ir problemas, pagirti kai pasiseka susidoroti su kliūtimi. Parodyto naujų veiksmų sunkumams įveikti. Jei bando daryti tai, kas pavojinga – paaiškinti, kad to daryti negalima, nuraminti, nukreipti dėmesį.</p> <p>Drąsinti vaiką. Rodyti vaikams būtinus veiksmų su daiktais būdus, patarti, kaip elgtis įvairiose sudėtingose situacijose. Šiektiek padėti įveikti kliūtis ar sunkumus, atlikti sudėtingą veiklą, kad vaikas įgytų pasitikėjimo jausmą.</p>
	4–6	<p>Skatinti vaikus imtis veiklos pagal jų galimybes. Jei vaikas sako „nemoku“, padrąsinti jį. Kai vaikui nepasiseka kas nors, pateikti kelis sprendimo būdus, kurie padedančius įveikti kliūtis, kad vaikas pasirinktų vieną iš jų.</p> <p>Vaikams susidūrus su problema, skatinti juos prisiminti, komentuoti, kokius panašios problemos sprendimo būdus jie taikė anksčiau. Drąsinti vaikus kartu ieškoti išeities iš susidariusios probleminės situacijos.</p> <p>Siūlyti vaikams sudėtingos veiklos, drąsiai bandyti eksperimentuoti, tartis su kitais. Skaityti kūrinių apie įvairių žmonių ketinimus, poelgius ir jų pasekmes.</p> <p>Užduoti vaikams atvirusius klausimus, padedančius apmąstyti problemą. Siūlyti vaikams probleminių užduočių, kurias įveikti turėtų jie patys.</p>
Vertybinė nuostata	Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniniams iššūkiams bei sunkumams įveikti.	
Esminis gebėjimas	Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.	

17. UGDYMO SRITIS – KŪRYBIŠKUMAS

Vaikui ugdantis tobulėja:	Žingsniai	Ugdymo(si) gairės
<ul style="list-style-type: none"> • domėjimasis naujais, nežinomais, sudėtingais dalykais, • gebėjimas išvelgti problemas, • mokymasis įveikti nesėkmes. 	1–3	<p>Pasirūpinti, kad aplinkoje būtų smalsumą žadinančių dalykų – garsų, spalvų, žaislų, meno kūrinių. Panaudoti visus 5 pojūčius, suteikiant galimybę apžiūrėti aplinką, klausytis, skonėtis, uosti, paliesti, pajusti įvairių žaislų medžiagų paviršius. Leisti žaisti su įvairių formų, tekstūros žaislais, leisti klausytis įvairių garsų, užuosti įvairius kvapus.</p>
	4–6	<p>Parūpinti įvairių, dėmesį atkreipiančių, naujų potyrių žadinančių žaislų, objektų, skleidžiančių garsus. Naudoti žaislus, kuriuos galima išardyti, išbandyti jų formas, pritaikant tinkamiausią, taip pat garsus skleidžiančius žaislus. Pasiūlyti žaisti dailės priemonėmis ir medžiagomis, kad eksperimentuoti.</p> <p>Kurti saugią, džiaugsmingą, laisvą aplinką, kurioje</p>

		<p>vaikas gali eksperimentuoti su įvairia saugia medžiaga. Siūlyti žaidimus vandeniu. Lauke nesant šaltam orui leisti vaikams pabraidyti po balas, taškyti vandenį, semti jį kibirėliais. Veiklą organizuoti ir lauke, ir patalpose. Skatinti klausinėti, domėtis, į klausimus atsakyti trumpai. Skatinti vaikus savarankiškai, be suaugusiųjų pagalbos, statyti smėlio pilis, joms dekoruoti naudoti gamtines medžiagas.</p> <p>Skatinti išbandyti įvairią veiklą, įvairius daiktų panaudojimo būdus. Lavinti kūrybinį mąstymą – lankstumą, gausumą, detalumą, originalumą. Prašyti drąsiai išsakyti visas į galvą atėjusias idėjas, originalias mintis, užduoti netikėtus, fantastinius klausimus. Aptarti, ką naujo, originalaus pavyko sukurti, skatinti idėjomis pasidalinti grupėje, kad vaikai pajustų, jog originalūs atsakymai ir mintys yra vertinami.</p> <p>Skatinti kūrybiškumą, laisvai reikšti mintis, ugdyti mąstymo lankstumą, originalumą. Drąsinti fantazuoti žaidžiant ir kuriant nerealias, bet prasmingas situacijas. Suteikti galimybę atrasti skirtumus tarp fantazijos ir realybės. Vengti vertinti, lyginti vaikus pagal pasiekimus, bet priimti ir palankiai vertinti bet kokio lygio veiklos rezultatus, visais atvejais surandant tai, už ką būtų galima juos pagirti. Skatinti išradingai naudoti įvairias priemones, dalintis idėjomis.</p> <p>Skatinti pamatyti naujus, nepastebėtus įvairius gamtos reiškinius, stebėti augalų, paukščių gyvenimą. Atkreipti dėmesį į visus žmogaus pojūčius. Mokyti pastebėti, įsiklausyti, užuosti, paliesti ir pajusti. Taikyti įvairius metodus ir būdus: smegenų audrinimas, fantastiniai klausimai, prašymas išvardyti kuo daugiau daikto naudojimo būdų, kūrybiniai vaidinimai, pasakos sekimas sėdint ratu, fantastinio gyvūno piešimas. Kurti žaidybinę ir tyrinėjimo aplinką.</p>
Vertybinė nuostata	Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniniams iššūkiams bei sunkumams įveikti.	
Esminis gebėjimas	Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.	

18. UGDYMO SRITIS – MOKĖJIMAS MOKYTIS

Vaikui ugdantis tobulėja:	Žingsniai	Ugdymo(si) gairės
<ul style="list-style-type: none"> • numatymas, ko nori išmokyti, • aktyvus mokymasis, • gebėjimas apmąstyti, ko išmoko. 	1–3	<p>Palaikyti priežiūros tvarką, kuri sudaro galimybes žaidybinei sąveikai, sudaryti galimybę judėti, praktikuotis, džiaugtis, kai kas nors pavyksta, pagirti. Maitinat, žaidžiant su vaiku kalbėtis su juo, rodyti ir įvardyti daiktus, veiksmus su žaislais. Parūpinti žaislų, kurie skatina tyrinėti visais pojūčiais.</p> <p>Pripažinti, kad viskas, kas vyksta, gali būti naudinga žaidimui ir mokymuisi. Pastebėti vaikų ketinimus, juos</p>

	4–6	<p>įvardyti, jei reikia, padėti įgyvendinti. Duoti žaislą, kurie skatintų stumti, traukti, imti, čiupinėti pirštais. Leisti vaikams žaisti ir mokytis individualiu tempu. Skatinti džiaugtis tuo, ko jie išmoko, jų mažais atradimais. Žaislai ar žaidimui tinkamus daiktus parinktai taip, kad būtų ir tokių, su kuriais lengva veikti, kurie kelia iššūkius ir galėtų būti įvairiais panaudojami.</p> <p>Atkreipti dėmesį į vaiko ketinimus, norą ką nors išbandyti, pažinti, ir kurti sąlygas vaikui mokytis. Padėti suprasti savo galimybes ir apribojimus, sudaryti sąlygas tobulinti savo gebėjimus individualiu tempu. Leisti vaikams patiems nuspręsti, kada jiems reikalinga pagalba. Vaikus drąsinti inicijuoti žaidimus. Kartu su vaiku pasidžiaugti tais dalykais, kurių jis jau išmoko.</p> <p>Skatinti pasakyti, ko vaikas, nori išmokti, sudaryti sąlygas mokytis to, ko jis nori., išklaudyti, ką išmoko.</p> <p>Drąsinti vaikus, nebijoti suklysti, ką nors darant, iškelti klausimus, problemas ir ieškoti atsakymų, sprendimų. Numatyti įvairios veiklos, kuri padeda mokytis tyrinėti ir pažinti aplinką.</p> <p>Kalbėtis su vaikais, ko jie nori išmokti, kaip jie gali mokytis, pastebėti vaiko norą ir sudaryti sąlygas to išmokti. Siūlyti vaikams naudotis imitaciniams žaidimams tinkamomis priemonėmis.</p>
Vertybė nuostata	Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ko išmoko.	
Esminis gebėjimas	Mokosi žaisdamas, stebėdamas kitus vaikus ir suaugusiuosius, klausinėdamas, ieškodamas informacijos, išbandydamas, sprenddamas problemas, kurdamas, įvaldo kai kuriuos mokymosi būdus, pradeda suprasti mokymosi procesą.	

Ugdymo metodai

Įgyvendinant ikimokyklinio ugdymo programą naudojami ugdymo metodai, kurie atitinka ikimokyklinio amžiaus vaikų raidos ypatumus, padeda panaudoti jau turimą patyrimą, suteikia galimybę pačiam veikti, savarankiškai ar padedant mokytojui įgyti patirties, atitinka individualias psichofizines, intelektines galias, yra efektyvūs pedagoginiu požiūriu (padeda siekti tikslų), yra patrauklūs ikimokyklinio amžiaus vaikams.

Siekiant kokybiško ugdymo, diegiant naujoves, pedagogai ieško inovatyvių ugdymo(-si) metodų, kurių dėka, vaikas pasijunta asmenybe, atsiranda glaudesni ryšiai ne tik tarp pedagogo ir vaiko, bet ir tarp vaikų. Metodų įvairovė ir gausa leidžia pasirinkti pačius įdomiausius ir rezultatyviausius. Tikslingai taikomi metodai pažadina vaikų smalsumą ir pažinimo džiaugsmą, vaikai įgyja bendravimo įgūdžių, labiau pažįsta save ir draugus, plėtoja savo kūrybiškumą, įvertina save bei draugus kaip unikalias ir originalias asmenybes.

Ugdymo metodai taikomi lanksčiai, atsižvelgiant į vieno vaiko ir vaikų grupės poreikius, ugdymo situacijas.

Žaidybinis metodas – skatina vaikų teigiamas emocijas, padeda formuoti socialiniams įgūdžiams, natūraliu būdu sukonzentruoti dėmesį į ugdomąją veiklą;

Vaizdinis metodas – nukreiptas į vaizdinių formavimą apie vaikus supančio pasaulio objektus ir reiškinius;

Žodinis metodas (pasakojimas, pokalbis) – suteikia galimybę perduoti informaciją;

Praktinis metodas – vaikams padeda per veiklą pažinti ir suprasti juos supančią aplinką;

Kūrybinis metodas – sudaro sąlygas vaikams reikšti ir įgyvendinti savo idėjas, ieškoti problemų sprendimo būdų. Juos papildome projektiniu metodu, kurio taikymas padeda formuoti įvairesnį ugdymo procesą;

Projektų metodas – vienas iš aktyviųjų metodų, skatinantis ugdymo turinio ir metodų kaitą, lanksčiai integruojant ugdymo sritis, individualizuojant ugdymą, jo turinį orientuojant į vaiko gyvenimui ir ugdymui (si) reikalingų ugdymo (si) sričių plėtojimą.

Žaidimas – sudaroma palanki ugdymo(si) aplinka vaiko žaidimų, aktyvumo, iniciatyvumo, savarankiškumo skatinimui. Palaikomi vaiko sumanyti žaidimai ar kita veikla, skatinami kiti vaiko sumanymai. Žaisdamas vaikas patiria išgyvenimus, sužino, kuria, atranda ir perima svarbiausias dvasines vertybes.

Stebėjimas – kuriamos sąlygos vaikui stebėti ir suprasti aplinkinį pasaulį, pajusti žmonių, daiktų, reiškinių sąryšį, vieningumą.

Interpretacija – skatinama vaiko saviraiška, padedama jam atsiskleisti, susitapatinti su personažais, vaidinti, išgalvoti įvairias situacijas, istorijas, pritaikyti joms tinkamus vaidmenis, veiksmus.

Eksperimentavimas – kuriama aplinka, kuri skatina vaiką veiklai: pačiam eksperimentuoti, daryti atradimus, išmokti naujų sąvokų, atrasti įvairių pasaulio pažinimo būdų.

Pokalbis – palaikomas kontaktas su vienu arba su keletu vaikų, jie skatinami kalbėti, atsakyti į klausimus, apibūdinti savo veiklą, išsakyti savo nuomonę, analizuoti, kritiškai mąstyti.

Kūrybiniai projektai – suteikiama galimybė vaikui atsiverti, suvokti supantį pasaulį, spontaniškai perprasti formas, spalvas, susipažinti su supančia aplinka, lavinant gebėjimą stebėti gamtoje ir gyvenime vykstančius reiškinius.

Ugdymo priemonės

Ugdymo(si) aplinka, priemonės, medžiagos skatina vaiką drąsiai, laisvai išreikšti save, patirti sėkmę. Siekiama, kad ugdymo priemonės tenkintų vaiko poreikį žaisti, bendrauti, judėti; skatintų norą puoselėti ir saugoti savo ir kitų sveikatą; skatintų vaiko savarankiškumą, saviraišką, kūrybingumą, meninių gebėjimų ugdymą(si).

Kasdieninių gyvenimo įgūdžių ugdymui naudojamos namų apyvokos priemonės: maisto ruošimui, stalo serviravimui, aplinkos puošimui, higienai užtikrinti. Žinias ir patirtį apie sveiką gyvenimą vaikai įgyja nuolat veikdami – gamina įvairius patiekalus, susipažįsta su maisto produktais, įranga. Šiai veiklai vykdyti naudojami įvairūs daiktai, medžiagos, įrankiai, buitinė technika ir įrenginiai, knygos, plakatai, video įrašai. Žmogaus kūno tyrinėjimui naudojami muliažai, plakatai, knygos, enciklopedijos, didaktiniai ir stalo žaidimai. Daržo priežiūrai – sėklos, augalai, žemė, daržo įrankiai (grėbliai, kastuvai, kauptukai, kibirai, laistytuvai).

Emociniam intelektui ugdyti naudojamos kasdieninės situacijos, projektinės veiklos, kūrybinių veiklų aptarimai, naudojami stalo žaidimai, emocijų kortelės, žaislai su emocijomis, lėlės-personažai, smėlio dėžės su įvairiomis priemonėmis kūrybiškumui plėtoti.

Judėjimo poreikį tenkinti padeda įrengimai, esantys sporto salėje ir lauke – kopėtėlės, čiuožyklos, sūpynės, nameliai su kopėtėlėmis ir čiuožimo kalmeliais, mokyklos kieme įrengtas basų pėdų takelis), krepšinio, futbolo, judrių žaidimų aikštelės, dviratukai, paspirtukai, rogutės, kamuoliai, šokdynės ir kt.

Bendravimo situacijų kūrimui, problemų sprendimui naudojami įvairūs kūrybiniai, stalo žaidimai, konstruktoriai, atributika siužetiniams žaidimams. Kuriamos uždaros erdvės, nusiramino kampeliai, nuotaičių kalendoriai, taisyklės - susitarimai.

Tyrinėjimams ir eksperimentams naudojamos priemonės, skatinančios vaikų savaiminę veiklą, iniciatyvas, norą pažinti, atrasti. Tai įvairios lempos, prožektoriai, padidino stiklai, lūpos, svarstyklės, mikroskopai, garso išgavimo priemonės, šviesos projektoriai, matavimo priemonės ir kt. Vaikų veiklai pasitelkiamos įvairios techninės priemonės: muzikiniai centrai, telefonai, kasos aparatai, spynos ir kt.

Naudojamos informacinės technologijos – kompiuteriai, interaktyvios lentos projektoriai, vaizdo kameros, fotoaparatai, planšetės, spausdintuvai. Vaikai patys ar su kitų pagalba tyrinėja, atranda įvairias technologijų panaudojimo galimybes, vaikai mokosi grupuoti, lyginti, apibendrinti, klasifikuoti. Mokykloje veikia bevielis internetas. Vaikai gali ieškoti informacijos, tikslingai žaisti lavinamuosius žaidimus.

Komunikacinei veiklai pasitelkiamos informacinės priemonės – bibliotekėlės (pasakų, spalvinimo, pratybų knygos, vaikiškos enciklopedijos, vaikiški žurnalai ir kt.), spaudiniai (plakatai, stalo, konstrukciniai žaidimai ir kt.), skaitmeninės priemonės (įrašai, kompiuteriai ir kompiuterinės programos, lavinamieji žaidimai), meninės raiškos priemonės (antrinės žaliavos, dailės priemonės, knygos, paveikslai); organizuojamos įvairios išvykos, edukacinės programėlės vaikams suteikia naujų įspūdžių, kurie skatina vaikus kalbėti, reikšti mintis.

Vaikų meninei, kūrybinei veiklai sukurtos atskiros erdvės: edukacinė erdvė „Augalų akademija“ ir sezoninės kūrybinės dirbtuvėlės (lauke).

Vaikų meninei raiškai naudojamos dailės priemonės, muzikiniai instrumentai, garso ir vaizdo įrašai, atributika, dekoracijos erdvių įsirengimui, teatro priemonės (šešėlių teatras, pirštukų teatras, scenos rūbai).

V SKYRIUS. UGDYMO(SI) PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vertinimas – neatsiejama kokybiško ugdymo(-si) proceso dalis. Tai nuolatinis informacijos apie vaiką, jo ugdymo(-si) ypatumus bei daromą pažangą atskirais amžiaus tarpsniais kaupimas ir apibendrinimas.

Vertinimo paskirtis –kaupiti informaciją apie vaiko patirtį, pasiekimus, pažangą, kuri padėtų pedagogui įžvelgti vaiko vystymosi galimybes, nustatyti problemas, diferencijuoti ir individualizuoti ugdymą; įsivertinti mokytojui savo darbo kokybę, koreguoti ugdymo turinį ir metodus, nustatyti mokytojo ir įstaigos darbo sėkmę, priimti tinkamus sprendimus dėl tolesnės veiklos. Vertinimas atliekamas vadovaujantis Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu ir vaikų gebėjimais bei žiniomis.

Vertinimo dažnumas. Vaikų pasiekimai vertinami du kartus metuose: rugsėjo-spalio ir gegužės mėnesiais. Pirminis vaiko pažinimas prasideda nuo pokalbių su tėvais (globėjais) apie vaiką. Vaikui pradėjus lankyti grupę, išsiaiškinami tėvų (globėjų) lūkesčiai, surenkama jų nuomonė apie vaiko gebėjimus, individualius ypatumus. Mokytojai vertina vaiko gebėjimus pagal visas ugdymo sritis, nustato vaiko pasiekimų žingsnelį ir numato silpniau išreikštus gebėjimus. Ankstyvojo amžiaus vaikams pirminis vertinimas atliekamas praėjus adaptacijos laikotarpiui (2–3 mėnesiai), kai vaikas gerai jaučiasi, neserga.

Vertinimo nuostatos:

1. Mokykloje ugdytiniai vertinami naudojant tris vertinimo tipus: diagnostinį, formuojamąjį ir apibendrinamąjį.

Diagnostinis vertinimas – vaikui pažinti ir pirmiesiems jo ugdymosi žingsniams ikimokyklinio ugdymo grupėje numatyti skirtas vaiko pasiekimų lygio vertinimas. Jis atliekamas tada, kai ikimokyklinio ugdymo mokytojas pradeda dirbti su nauja grupe, kai į grupę ateina naujokas, prasidėjus naujiems mokslo metams, siekiant pažinti vaikus ir numatyti artimiausius jų ugdymosi žingsnius.

Formuojamasis vertinimas – kasdienio vaiko ugdymosi situacijų stebėjimas, apmąstant kaip vaikas įsitraukia į veiklą, kaip elgiasi, kas kiekvienam iš jų sekasi, kur reikia pagalbos. Vaiko pasiekimas fiksuojamas bet kuriuo metu, kai pedagogas pastebi naujai atsiradusį ar patobulėjusį vaiko gebėjimą, kurį įrodo keli (3–4) jo veiklos ir jos rezultatų pavyzdžiai.

Apibendrinamasis vertinimas – vaiko ugdymosi per vienerius metus rezultatų įvertinimas mokslo metų pabaigoje.

2. Vertinama vaiko pasiekimo sričių, ugdymosi pasiekimų žingsniai, vertybinių nuostatų, įgytų gebėjimų ir įgūdžių bei patirties kaita per metus.

3. Vaikų pažangą ir pasiekimus vertina ikimokyklinio ugdymo pedagogai kartu su specialistais (logopedu, muzikos mokytoju). Vertinime netiesiogiai dalyvauja vaikų tėvai.

4. Vaikas-aktyvus savo pasiekimų vertinimo dalyvis.

5. Vertinimas planuojamas, nenutrūkstamas, grįžtamasis, visuminis.

6. Vertinimo informacija renkama stebint vaiką natūralioje kasdieninėje veikloje, pravedant pokalbius su vaiku, jo tėvais, analizuojant vaiko veiklos ir kūrybos darbus.

7. Kiekviena ugdymo(si) sritis vertinama atitinkamu žingsniu, sudaroma pasiekimų diagrama, kuri aptariama su tėvais ir leidžia individualizuoti ugdymą bei atkreipti dėmesį į vaiko ugdymo(si) gebėjimus bei sunkumus.

8. Vertinimo medžiaga dokumentuojama vaiko pasiekimų aplanke, kurį sudaro pasiekimų aprašas, pedagogo refleksija apie vaiko pasiekimus, ugdymosi perspektyva, vaikų darbeliai.

9. Vertinimo duomenys neviešinami, garantuojamas jų laikymo saugumas.

10. Informacija tėvams apie vaiko pasiekimus pateikiama individualiai.

11. Pedagogai planuodami ugdymo procesą remiasi vaikų pasiekimų vertinimo duomenimis, koreguoja, individualizuoja ugdymą.

12. Vertinami tik individualūs vaiko gebėjimai, patirtis.

Vertinimo uždaviniai:

- Geriau pažinti ir suprasti vaiką.
- Surinkti informaciją apie vaiko individualybę.
- Išsiaiškinti vaiko ugdymo(si) ypatumus ir mokymosi stilių.
- Nustatyti vaikų pasiekimus.
- Numatyti vaiko ugdymo(si) pažangą ir perspektyvas.
- Parengti individualią ugdymo (si) programą (jeigu reikia).
- Sukurti palankią ugdymui (si) aplinką.
- Planuoti pedagoginę veiklą.
- Parinkti tinkamas priemones.
- Palyginti pasiektus ugdymo (si) rezultatus su norimais.
- Įvertinti vaiko brandumą priešmokyklinio ugdymo grupei.
- Garantuoti gerą vaiko savijautą ir skatinti ugdymą(si).

Specialiųjų ugdymo(si) poreikių vaikų vertinimas. Logopedas, specialusis pedagogas iki rugsėjo 15 d. atlieka vaikų kalbinės veiklos vertinimą, sudaro švietimo pagalbos gavėjų sąrašą, pildo pirminio / pakartotino įvertinimo pažymą, dėl siuntimo į Šiaulių r. Švietimo pagalbos tarnybą. Specialusis pedagogas rengia individualias programas. Ikimokyklinio ugdymo pedagogas, vadovaudamasis Vaiko gerovės komisijos pateiktomis rekomendacijomis, parengia individualias alternatyvių ugdymo metodų ir būdų bei specialiųjų mokymo priemonių pritaikymo ugdymo procese programas. Vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, pasiekimus vertina ikimokyklinio ugdymo pedagogas kartu su švietimo pagalbos specialistu (logopedu, spec. pedagogu), aptaria su tėvais.

Logopedas, specialusis pedagogas sausio ir gegužės mėnesiais vertina padarytą pažangą. Mokslo metų pabaigoje logopedas ir specialusis pedagogas rengia darbo ataskaitas, kurios aptariamos Vaiko gerovės komisijos posėdyje.

Apibendrinantys vertinimo duomenys aptariami mokyklos mokytojų tarybos posėdyje ir naudojami kryptingai ir tikslingai planuojant ugdomąjį procesą, bendradarbiaujant su tėvais (globėjais).

Vaiko pasiekimų vertinimo forma keičiama, koreguojama ir tvirtinama Mokyklos mokytojų tarybos posėdyje.

VI SKYRIUS. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Artyn vaiko/Egmonto projektas vaikų darželiams. V. Politologas, 1997.
 2. Ankstyvojo ugdymo vadovas. Sudarė O. Mockevičienė, Vilnius: Minklės leidyba, 2001.
 3. Bitinas B. Ugdymo filosofija. Vilnius, 2000.
 4. Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. birželio 7d. įsakymo Nr. V-1009 redakcija).
 5. Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas. Patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-627.
 6. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2015.
 7. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo įstatymas (Nauja įstatymo redakcija nuo 2011-07-01: Nr. XI-1281, 2011-03-17, Žin., 2011, Nr. 38-1804 (2011-03-31)).
 8. Lietuvos pažangos strategija „Lietuva -2030“.
 9. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2006.
 10. Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2014.
 11. Szarkowicz D. Stebėjimas ir refleksija vaikystėje. Klaipėda: Žemaitijos spauda, 2010.
 12. Vaiko teisių konvencija. Vilnius, 1999.
-